Դ, 1218 — 1889 ՅՈՒՆԻՍ 22 ՊԷՆՋՇԷՆՊԻՀ)(1306 ԶԻԼԳԱՏԷ 6 — ՊԵՅՒՆՃԻ ՍԷՆԷ

20 ՓԱՐԱ

ՃԷՐԻՏԷՒ ՇԱՐՔԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՅԷՎՄԻ ԿԱԶ[illegible]

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԻԱՄՊՕԼ	140 ղշ.	70 ղշ.	40 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէճմուէսի 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

1ինճի, 2նճի վէ 3ինճի սահիֆէ գըր. 5
4իւնճիւ սահիֆէ 1նի 10ր. հս. » 5
Մէկտուպը նաֆիալը տաէ պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ նէշր օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր.

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 ձիվէլէկեան մաթպաասը [illegible] Իտաֆէի մէկտուպ հազգընտա կազէթամըզ [illegible]
ՏԻԳՐԱՆ ԺՈՎԻԷԼԷԿԵԱՆ [illegible] օլունա.

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Պէրլինտէն իչար օլունտըղընա կէօրէ, բրէնս Պիզմարգըն սայ ու ղայրէթիյէ Բուսիա իմբէրաթօրընըն օգուստօս իպթիտալարընտա Պէրլինէ կիտիպ, օ սըրատա Պէրլինտէ պուլունաճագ օլան Աւուսթրիա իմբէրաթօրըյլա տախի միւլագաթ իթմէսի մէմուլ օլունըյօր իմիշ.

—

Բարիզտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ֆրանսա հիւքիւմէթի քէնտիսինէ թէէմինաթ վէրիլմէտիքչէ, Մըսըր տույունը թահվիլաթընըն թէպտիլ ու թահվիլի մատտէսինէ մուվաֆագաթ իթմէյէճէք իմիշ.

—

Պէրլին 29 յունիս.—Էտօբէի կազէթասը՝ իմբէրաթօր Կիյեօմըն Մօրգ (Ֆօս) սէյահաթինտէն պիր սէյահաթ իճրա իտէճէյինտէն պահս իտէյօր. Շիմտիյէ գատար Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրանըն նուֆուզը ճարի օլան Պահրը Սէֆիտ սէվահիլի մէմլէքէթլէրի բօլիթիգասընտա Ալէմանիանըն տախի պիր մէվգի թութմասը զէմանը արթըգ կէլմիշ օլտուղունա տաիր Քէօլն Զայթունկ ղազէթէսինտէ վուքու պուլան միւթալէաթ չայանը տըգգաթ տըր. Իմտի պուրատա զանն օլունտըղընա կէօրէ, իմբէրաթօր Կիյեօմ բէֆագաթընտա պիրատէրի բրէնս Հանրի օլտուղը հալտէ պու սէնէնին նիհայէթինտէն էվվէլ պիր ղըրգըլ տօնանմա իլէ Սբանիա Սէվահիլի իլէ Պահրը Սէֆիտտէ մէմալիքը սաիրէ սէվահիլինի զիյարէթ իտէճէք տիր. (Մօնիթէօր)

—

Բիլիւր Լոյտա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէն, Ալէմանիա հիւքիւմէթի բրէնս Ֆէրտինանտըն Պուլկարիստան բրէնսի թանըլմասը իչիւն պիր թէշէպպիւսը տիբլօմաթիգ իճրա իթմէքտէ օլուպ, Բուսիա՝ պունտա մուգապիլ Պէրլին աշնամէսինի թանըմալաճագ տըր.

—

Պէրլինտէն իչար օլունտըղընա կէօրէ, Ալէմանիա իմբէրաթօրընըն հէմշիրէսի բրէնսէս Սօֆի իլէ Եունան վէլիահտը բրէնս Գօնսթանթինին աղտը իզտիվաճլարը մուգավէլէնամէսի պու քէրրէ Պէրլինտէ մուգիմ Եունան սէֆիրի իլէ Ալէմանիա խանէտանը իմբէրաթօրիսի նազըրը թարաֆլարընտան իմզա օլունմըշ տըր. Մէզքիւր մուգավէլէնամէ մուճիպինճէ, բրէնսէս Սօֆինին ճէհէզի 2 միլեօն մարգ յանի $2\frac{1}{2}$ միլեօն ֆր. օլուպ, մէպլաղը մէզպուր միւթէվէֆֆա բէտէրի իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգտէն քէնտիսինէ միրաս գալմըշ տըր. Պու բարա՝ Պէրլին պանգալարընա վազ օլընըպ, բրէնսէս Սօֆի՝ ֆայիզինի ալաճագ տըր. Պունտան պաշգա իմբէրաթօրիչա Ֆրէտէրիք՝ քէրիմէսի բրէնսէս Սօֆիյէ 100,000 Թալէր յանի 375,000 ֆր. վէրէճէք տիր.
Բրէնսէս Սօֆինին վալիտէսինտէն միրաս հագգը թէմամըյլա մուհաֆազա իտիլմիշ տիր.

—

Սէրկիի ումումիյէ սէյր ու թէմաշա իչիւն Մըսըրտան Բարիզէ բէք չօգ եօլճու կիթմիշ տիր. Կէչէն հաֆթա Իսքէնտէրիյէտէն հարէքէթ իտէն պիր Ֆրանսըզ վափուրը 380 եօլճու Բարիզէ ազիմէթ իթմիշտիր.

—

Էլէքմ Վիէննատա պուլընան Մըսըր բօօթա նազըրը Սապըտ բաշա՝ ալաֆ. յունիսին 26րնըր կիւնիւ Վիէննատա պիր բռօթօքօլ իմզալամըշ օլուպ, իչպու բռօթօքօլ մուճիպինճէ, Իսքէնտէրիյէտէ քեայն Աւսթրիա բօսթախանէսի կէլէճէք ապրիլ հըրտանիւպէր 1տէ գալտըրըլաճագ տըր.

ԹԱՍՖԻՅԷ ԹԱՀՎԻԼԱԹԸ

Թասֆիյէի տույունը թահվիլաթընտան էվվէլքի կիւն քիւլլիյէթլի միւպայաաթ վուգու պուլմուշ օլտուղունտան, թահվիլաթը մէզքիւրէ ֆիյաթը $9\frac{1}{2}$ ղշ.տան $11\frac{1}{2}$ ղշ.ա գատար չըգմըշ տըր. Շիմտիյէ գատար Թասֆիյէ թահվիլաթը մուամէլաթը պօրսանըն խարիճինտէ իճրա իտիլմէքտէ օլտուղը հալտէ, էվվէլքի կիւնտէն իթիպարէն Պօրսատա իճրասընա պաշլանմըշ տըր.

Թահվիլաթը մէզքիւրէ՝ 1299 սէնէսինէ գատար միւթէմատիսիլ վէրկիլէրէ մահսուպէն գապուլ օլունտուղը հալտէ, հէնուզ պիր խայլը պագայա մէվճուտ օլտուղունա մէպնի, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ թահվիլաթը մէզքիւրէնին մալ սանտըղլարընճա գապուլի միւտտէթինի 1304 սէնէսինէ գատար թէմտիտ էյլէմիշ տիր.
Իմտի վիլայէթլէրտէ պիր խայլը վէրկի պագայասը մէվճուտ օլուպ իշպու գալարը ախըրտան իստիֆա իչիւն վիլայէթլէրտէն տախի պիր խայլը Թասֆիյէ թահվիլաթը միւպայաա օլընաճաղը չիւպհէսիզ տիր. Թասֆիյէ թահվիլաթը արանմասը իչթէ պունտան նէշէթ իթմէքտէ օլուպ, պու հալտէ թահվիլաթը մէզքիւրէնին ֆիյաթը էվվէլքի կիպի 22 վէ հաթթա 25 ղշ.ա գատար չըգմասը միւհթէմէլ տիր.

Պու կիւնքի Թիւրքճէ կազէթալարտա օգունմըշ տըր.

Կէվչտան հուզուրը սամիի Սատարէթբանիյէյէ մէվրուտ թէլէկրաֆնամէնին սուրէթի տիր.

Ճէնապը Հագգ՝ եօմը ու չէվքէթը Շէհինշահիյի մէզիտը չան ու չէվքէթ իլէ միւսթէտամ պույուրսուն. Սայէի Ինայէթվայէի Բատիշահիտէ վալիի վիլայէթ Խալիլ պէյ հազրէթլէրինին մէսաիի մէզքիւրէ վէ իգտամաթը ֆիիլիյէ վէ ճիտտիյէսի ասարը պահիրէսինտէն օլարագ 3 սէնէտէն պէրու նայիլ օլտուղըմըզ էմնիյէթ վէ ասայիշ վէ հուզուր ու բիֆահըն միսլի կէօրիւլմէմիշ օլտուղունտան, տիկէր սունուֆը էհալի իլէ Էրմէնի միլլէթը սատըգասընըն տախի պու նիյմէթը վէլինիմէթտէն տօլայը միննէթտարը չիւքրան իքէն, Թիմար գազասընտա Թահիր բաշանըն խըտմէթքեարը Մուրատ վէ հօն նամ իքի չախըսըն Քիւրտլէր թարաֆընտան Էրմէնի ֆամիլեալարը գաչըրըլտըղընա, մէզալիմ իճրա օլունտուղընա տաիր ասլ ու ասասը օլմայան միւֆթէրիյաթը հավի պիր գըթա թէլէկրաֆնամէ թէրթիպ վէ քէշիտէ էյլէմիշ օլտուղլարը րիվայէթի Էրմէնի միլլէթը սատըգասընը միւթէէսսիր վէ միւթէէսսիֆ իթմիշ օլուպ, խուսուսիյլէ ուֆաճըգ պիր հագսըզլըղ իչիտիլսէ, սէրհալ վալիի միւշարիւնիլէյհին ազմի վէ ճէզմի՝ տախիլը վիլայէթտէ հիչ պիր ֆէրտէ մէզլումիյէթ իճրասընա ճիւրաթ իտէմէյէճէքլէրի պէտիհի պուլունմագլա, վէ չիքեայէթը մէզքիւրէ իթէ թէէմմիւլը մէյտանը գալմայարագ իսթիփմար իթմիշ սըրֆ միւֆթէրիյաթտան իպարէթ օլուպ, միւշարիւնիլէյհին հիւսնիւ իտարէլէրինին տախի իսթիգրարը վէ ֆէրտլէրին էմնիյէթ ու ասայիշը թէմին իտիլմէքտէ օլտուղունտան, մուգաբիլինտէ թէշէքքիւր ու միննէթ իտէրիզ. (Իմզալար)

Մուշ գազասը մութրախխասը Մըքըրտիչ,

Բահանալար

Կարապետ, Յակոբ, Մինաս, Դաւիթ.

Մուխթարլար

Յակոբ, Յովհաննէս, Մարտիրոս, Մանուկ, Գրիգոր, Սահակ, Զաքար, Խաչիկ, Պօյաճեան, Տէրմօ, Վարդան, Առուտ, Դաւիթ, Պարուհ.

Մուխթարլար

Ներսէս, Տիգրան, Յակոբ, Գալուստ, Զաքար, Յակոբ, Ղազար, Գալուստ, Աւետիս.

Էհալի

Տիգրան, Գրիգոր, Մուրատ, Յարութեան.

—

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Աւստրիա սէֆիրի ճէնապը Մ. Սալօմոն հիւրզ՝ տիւն Խաս ախոր արապալարըյլա Մապէյնէ պիլադիմ հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրըլմըշ, վէ համիլ օլտուղը իթիմատ նամէլէրինի արզ ու թագտիմ էյլէմիշ տիր. Թէրճէմանլըղ վաղիֆէսի՝ Խարիճիյէ Նազըրը Սայիտ բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան իֆա գըլընմըշ տըր.
Սէֆիր ճէնապլէրի՝ պատէհու Պապը Ալիյէ կիտէրէք, Սատրազամ հազրէթլէրի վէ օ սըրատա մագամը ալիլէրինի թէչրիֆ իթմիշ օլան Խարիճիյէ Նազըրը Սայիտ բաշա հազրէթլէրինի զիյարէթ իթմիշ վէ անլարա սէֆարէթխանէյէ ավտէթ էյլէմիշ տիր.
—Վան բէտրիֆ գօմանտանլըղընա թային պույրըլան միրլիվա Ահմէտ համտի բաշայա թէպտիլէն 3րւնճիւ Օսմանի նիշանը իհսան պույրըլմըշ տըր. Բաշայի մումաիլէյհ՝ տիւն մահալը մէմուրիյէթինէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր.
—Մէէզունէն Եվրօբատա պուլունան Ինկիլիզ տախիլէր վէքիլի Մ. Վինսան Գաւթար՝ տիւն Բարիզտէն Տէրսաատէթէ ավտէթ էյլէմիշտիր.
Մէմուլաթա կէօրէ, Իթալիա տախիլէր վէքիլի Մ. Մանգարտի տախի 3 այ մէզունիյէթլէ կէլէճէք հաֆթա Եվրօբայա ազիմէթ իտէճէք տիր.
—Իրան սէֆիրի Մօհսին Խան հազրէթլէրինին միւսաֆիրէթէն չէհրիմիզտէ պուլընան Իրան չուրայի տէվլէթ րէիսի Էմին ուս Տէվլէ հազրէթլէրի Աւստրիատա քեային Մարիէն պատ գաբլըճալարընա միւթէվէճճիհէն պու կիւն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իտէճէքլէր տիր. Միւշարիւնիլէյհ Մարիէնպատտան տախի Բարիզէ կիտիպ Իրան Շահը իլէ չէհրը մէզքիւրտէ պուլըշաճագլար տըր.
Մօհսին Խան վէ Էմին ուս Տէվլէ հազրէթլէրի՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ կէլէրէք, Սատրազամ վէ Խարիճիյէ Նազըրը բաշալար հազրէթլէրինի զիյարէթ էյլէմիշլէր տիր.
—Զըրրահլը Պանգասընըն վիլայէթմա ալըլան չիւպէլէրինտէ, սէնէվի 100տէ 6 ֆայիզ վէ 1 գայտիյէ իլէ աքչէ իգրազընա պաշլանմըշտըր.
—Բուսիա Զարընըն ամուճազատէ կրանտիւք Նիգօլա Նիգօլայէվիչին թահթը հըմայէսինտէ օլարագ Մօսգովատա թէչքիլ իթմիշ օլան մուսիգի ճէմիյէթինին միւտիրի օլուպ աիրէն Տէրսաատէթէ կէլմիշ օլան բիանիսթը մէչհուր Մ. Շօսթագօվիչ՝ կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ Մապէյնը հումայունա Շահանէյէ կէթիրիլէրէք հուզուրը հազրէթը Շէհրիյարիտէ պիր գաչ բարչա թէրէննիւմ իթմիշ, Չամը հազրէթը Շէհրիյարի մումաիլէյհին ֆէննը մուսիգիտէքի մէհարէթինի թագտիր, 3րւնճիւ րիւթպէ Մէճիտի նիշանը վէ պիր գըթա սէնայիի նէֆիսէ միտալեասը իլէ մումաիլէյհ բիանիստի թալթիֆ թէնեզզիւլ պույրըլմըշլար տըր.
Մ. Շօսթագօվիչ Բուսիա Զարընըն մէսարիֆիյլէ Իթալիայա կիթմէքտէ օլուպ, մէմալիքը մէզքիւրէտէ միւզիքայի էսքիյէյի թէտգիգ իտէճէք տիր.
—Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Բուսիա պէյնինտէ կէօմրիւք թարիֆէլարը թանզիմի միւզաքէրէսի իչիւն Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան մուրախխաս թային օլունան Մ. Թէմիրիազէֆ՝ պու քէրրէ Տէրսաատէթէ միւվասալաթ իթմիշ օլուպ, մումաիլէյհ՝ Տէրսաատէթտէ Բուսիա ժէնէրալ գօնսօլոսը Մ. Լաքօֆի իլէ պէրապէր գարիպէն Օսմանլը մուրախխասլարը իլէ պէրապէր միւզաքէրաթա պաշլայաճագ տըր.
—Սուտանը իտէն իրատէի Սէնիյէ մուճիպինճէ, թէֆթիշը ասքէրի գօմիսիօնը ալիսի ազասընտան Ճէվատ բաշա հազրէթլէրի իլէ միրալայ Րիզա պէյ՝ Պազար Սէրասքէրի [illegible] մէճլիսի ազասընտան Բագըր բաշա իլէ Սէրասքէրի Սէրթապիպի Մէհմէտ Ալի բաշա [illegible] ասքէրի խաստախանէլէրինին տախի թէֆթիշինէ մէմուր [illegible] թէֆթիշը ասքէրի գօմիսիօնը մէզքիւր՝ Տէրսաատէթտէ պուլունան [illegible] խաստախանէլէրի [illegible] թալթիֆ [illegible] պուլունմըշ տըր.
—Կէչէն [illegible] գապուլ օլունմուշ իտի. Էրզրումտա [illegible] պուլունտուղու իլէ [illegible] ղազէթէ [illegible] սէֆիր [illegible] պուլունան Ազէրպայճան [illegible] թարաֆընտան իթիլաֆ [illegible] սուրէթի գազէթէ [illegible] թաթպիգ [illegible] օլունմըշտըր.
—Հէնէն Բամազանտա Գօնսէրէ ղաղարընտա ԱԶԳԻ. Շէհիրտէ վէ Խուսուսիյլէ գարիպէլէրինտէ էհալի մէմնունիյէթլէ թահսինէ մազհար օլմըշ տըր. Սուտանըն իգտամըյլէ թէսիս օլունան պիր ... սիլսիլէ իլէ եէնիտէն պէրպաաէ տօնանմա ... ըփմաը ...
[illegible] պուրուն պայրամը հէտիյէսի օլմագ իչիւն իճապ իտէն թէտպիրլէր ալընմըշ տըր.

ԱՊՏԻՒԼ ՄԷՍԻՀԻՆ ՎԷՐԱՍԷԹ ՏԱՎԱՍԸ

Բիւլտանի միլլէթի միւթէհայիրա սընտան միւթէվէֆֆա Ահմէտ Նուսէթ Ապտիւլ Մէսիհին 3 սէնէտէն պէրու միւնազիուն ֆիհ օլան միրաս տավասը պու տավանըն ֆասլը իչիւն հազգը Նամը օլան Տէրսաատէթ Ինկիլթէրա գօնսօլոսը Սըր հէնրի իլէ Ֆաղըլ պէյի՝ 20տէ վէրտիկի գարար իլէ խիթամ պուլմըշ կիպի կէօրիւնիւր իքէն, Ճիօվաննի Ֆէթթուլլահ նամընտա պիրինին միւթէվէֆֆա Ապտիւլ Մէսիհին ամուճազատէսի օլտուղունտան տոլայը վէրասէթ տավասընտա միւպադիր օլմասը իսթէմիշտիր.
Միւթէվէֆֆանըն սայը վարիսլէրի իստինաֆ էտիլմէսինտէն պէրու՝ Ճիօվաննի Ֆէթթուլլահ՝ Ինկիլիզ գօնսօլոսխանէսի մահքէմէսինէ միւրաճաաթ իլէ հագգի վէրասէթինի իսպաթ իթմիշ օլտուղը հալտէ, իչպու իլամը միւթէվէֆֆա Ապտիւլ Մէսիհին իլէ օլուպ օլմատըղը մէսէլէսի դաիր տըր.
Մահքէմէի մէզքիւրէ հէյէթը մէ գարարը (Ժիւրի)՝ թարաֆէյնտէն տէրլիլ ու պէրահինի տինլէտիքտէն սօնրա, միւզաքէրէ օտասընա չէքիլիպ, ավտէթինտէ Ճիօվաննի Ֆէթթուլլահըն թարաֆլարընտան պիր մըզպաթա(?) իլմիհաբ... դաիր իսպաթ օլունամատըղընա գարար վէրմիշ տիր. «Միւտաֆի (Ճիօվաննի Ֆէթթուլլահ)» խուսուսի իթ թիքի գաթ օլտուղը իպթալ իտիլմիշ օլուպ, պունտան մահքէմէ Ապտիւլ Մէսիհին պէթէնինէ վէ թարաֆլարընտան պէրապէր ֆէսիհ օլունմըշ տըր.»

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ՍՈՒ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Տէրսաատէթ Սու գումբանեասը՝ Սթամպօլ ճիհէթինէ տախի սու էքսթանտա(?) իթմէք իչիւն ումումի միւնագասա աչըլմըշ, սու խուքրէթի թարաֆընտան թէնզիլ վէ թէսհիլ օլունմըշ օլտուղը հալտէ, թէքլիֆլէրին իթմամը իլէ մուամէլէ իճրա օլունմըշ տըր. Սթամպօլ էհալիսի պունտան տոլայը պէք զիյատէ խօշնուտ օլարագ իրատէ օլունան իչպու գօլայլըգտան իսթիֆատէյէ միւսաարաաթ իթմիշլէր տիր.
Սու գումպանեասը պու տէֆաէ խայլը եէնի ճէմիյէթլէր իչիւն իգամէթը թէսվիյէ ... վէ գօմիսիօն մէզքիւր Պէյօղլունտա գաքլըղ իլէ ֆասլը օլունմայաճագ տըր.
Շէօյլէ քի, գումպանեա՝ Օրթա գէօյտէն պաշլայարագ Պօղազ իչինէ գատար պիլճիւմլէ գէօյլէր իչիւն սու գէթիրմէյէ թէշէպպիւս իթմիշ վէ պունտան պաշգա էհալիյի ճէլպ իչիւն սուլարը թայինէ օլունան ֆիաթը իլէ վէրէճէք օլուպ, սու մուքավէլէ օլունան գիւլլէրին սու լարը պէհէր մէթրօ միքապըն (խոըտանըգ) իչիւն 4 ղուրուշ էլլի բարա, վէ պունտան աշաղը ... էլլի պարա ֆիաթ թէսպիթ էյլէմիշ տիր.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

(Խուսուսի Բիւլէթէնլէր)

Բարիզ 2 յուլիս
Եունան գրալը՝ Էքս-լէ-Պէնէ միւվասալաթ իթմիշ.

Զէթինէ 2 յուլիս
Գարատաղ վէլիահտընըն ազըլ պալըղ օլտուղը իլան գըլընմըշ տըր.

Ռոմա 2 յուլիս
Բաբանըն Ռոմատան միւֆարէգաթ իտէճէքի հազգընտա չայի օլան պիր րիվայէթ՝ պօրսատա էնտիչէյի մուճիպ օլմուշ տըր.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արմաշ վանքընըն Փօխ-Վանահայր Գեր. Տ. Ներսէս վարդապետ՝ մէքթէպը րուհպանիյին Խնամակալութիւնը թարաֆընտան թալէպ օլունան Արմաշ վանքը հիսապ տէֆթէրլէրինին միւսթաճէլէն էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ միւվասալաթ իտէրէք՝ տիւն ազգ. իշխանա տէֆթէրը մումաիլէյհ Խնամակալութիւնա արզ ու թագտիմ իթմիշ տիր.

—

Մէմուլաթա կէօրէ, Մագրիքէօյիւն միւճէտտէտէն ինշա օլունան Թաղ. խորհուրդը ազարընտան Խոպէճէրեան Բարսեղ վէ Ճընաւորեան Տիգրան էֆ.լէր իսթիֆա իթմիշլէր տիր.

—

Գնալը ատա քիլիսէսինին եէվմը մախսուսը օլմագ միւնասէպէթիյլէ յունիսըն 25ինճի կէլէճէք բազար կիւնիւ Մուրատեանց Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան Արքեպիսկոպոս բիյի սէր մէզքիւրտէ Պուտատաղ Շէրիֆ Թաղտիս իտէճէք տիր.

—

Իքինճի ազտէմ Բօմատան չէքիլէն միւվասալաթ իթմիշ օլան Գալասէրիյէ Էրմէնի Գաթօլիք մէրխասասը Էմմանուէլեան Տաղ. Պօղոս Եպիսկոպոս պու կիւն Տէրսաատէթտէն Գալաթէրիյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտիյօր.

—

Մաքէնը հիւմայուն ճէմահիրճիսի Նշատեան Եազուպ էֆ.նին հէմշիրէսի Օրիորդ Վիրգինէ Նշատեան իլէ Մանուէլեան Մանուէլ էֆ.նին բէտըլ իզտիվաճը՝ յունիսըն 25ինճի կէլէճէք բազար կիւնիւ սաաթ 8տէ Պէօյիւքտէրէտէ Նշատեանլարըն խանէսինտէ իճրա օլունաճագ տըր.

—

Զանազգալէտէ Ս. Գէորգ քիլիսէսինին ինշասը իչիւն Բաթրիգ Ավէն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրի թարաֆընտան միւսաատէ օլընտըղը իգ րէ Տէրսաատէթտէ իանէ ճէմինէ էլան տէվամ օլընարագ, չէհրիմիզտէ պէր վէճհը ատի իանէ թօբլանմըշ տըր.

	Լիր.
Յարութիւն էֆէնտի Աւետիսեան	3
Յովհաննէս » Յակոբեան	2
Գափամաճեան » Պիրատէրլէր	2
Արմենակ վէ Ռուբէն էֆ. Մանուկեան	2
Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմիւշեան	2
Մանուկ » Այտինեան	$1\frac{1}{2}$
Կիւլպէնկ » Կիւլպէնկեան	$1\frac{1}{2}$
Գրիգոր » Շամտանճեան	1
Տիգրան » Կիւմիւշճերտան	1
Զգուգճեան Նշաստաճեան գում.	1
Ալիքսան վէ Խաչիկ էֆ. Խորասանճեան	1
Թահթապրունեան պիրատէրլէր	1
Թօգաթլեան Տիգրան էֆ.	$\frac{1}{2}$

—

Պու կիւնքի նիւսխէմիզին իչ սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ իլանը մախսուսընտան անլաշըլտըղը իզրէ, Ս. Թարգմանչաց Սահակ վէ Մեսրոպ հայրապետաց էրին եէվմը մախսուսը միւնասէպէթիյլէ կէլէճէք հաֆթա յուլիսըն 2նճի բազար կիւնիւ Պէօյիւքտէրէտէ պիր պազար գուրուլաճագ վէ իճրա օլունմագ իւզրէ, պիր վափուր մախսուսայի Մագրիքէօյիւնտէն հարէքէթ իտէճէքլէր օլուպ, պազար իչիւն Պէօյիւքտէրէյէ կիտիլէճէք վէ օրատա միւքէմմէլ պիր թաամ թէ...

Թիպ օլընաճագ վէ պիր պանտօ մուզիգա տախի կէրէք վափուրտա վէ կէրէք զիյնէթ մահալինտէ թէրէննիւմ օլունաճագ տըր.
Զիյնէթը մէզքիւրէնին թաֆսիլաթը իլանը մախսուսընտա միւնտէրիճ տիր.

ԱԶԴ

Յառաջիկայ կիւրակէ օրը (25 յունիս) գիւղիս Ս. Եկեղեցւոյ Դըրպաց գաւառ հասարակութեան տարեդարձը լինելով, Գերապատիւ Տ. Վահրամ Սրբազան Արքեպիսկոպոս Մանկունի՝ հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել ՎԵՐԱԲԵՐՄԱՆ Սեթահանդէս արարողութեամբ.
Ձայն ի գիտութիւն պաշտօնասէր [illegible] Հայրենակցաց.

Մնամք
ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ս. Աթ.ածին. Եկեղեցւոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Զ. Ե[illegible] Մ. Ճ[illegible]
22 յունիս 89
Օրթաքէօյ

—

Օրթաքէօյ Էրմէնի Գաթօլիք քիլիսէսի թարաֆընտան մաթպաամըզա վարիտ օլան իլան տըր.

ԱԶԴ

Օրթաքէօյի Ս. Գ. Լուսաւորչայ Թաղ. Խորհուրդս պատիւ ունի ծանուցանել Զեզ թէ, ամսոյս 24ին չաբաթ աւուր Ս. Գ. Լուսաւորչայ տօնախմբութեան հանդէսը պիտի կատարուի կիւրակի օրը ամսոյս 25ին, յորում Գե երշանիկ հոգեւոր Տէր Ստեփանոս Կաթողիկոս հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ ժամը $2\frac{1}{2}$ ին.
Օրթաքէօյ 21 յունիս 1889 (Կնք.)

—

Եէնիքէօյ Էրմէնի Գաթօլիք քիլիսէսի թարաֆընտան մաթպաամըզա վարիտ օլան իլան տըր.

ԱԶԴ

Յառաջիկայ չաբաթու (յունիս 24) որ է օր տօնի Ծննդեան Ս. Յովհաննու Մկրտչի և տօնախմբութեան Եկեղեցւոյ Ենիի գիւղի, Գերապայծառ Գերապատիւ Տէր Յովհաննէս Եպիսկոպոս Մշոյ՝ հանդիսաւոր Ջայնաւոր Պատարագ և Պաշտօն պիտոր մատուցանէ նոյն եկեղեցւոյ մէջ $2\frac{1}{2}$ ժամու.

ՄԷՊԱՏԻՒ ՀՈՒԳՈՒԳԸ ՃԷԶԱ

Միւթէհասսըսընը էրպապը հուգուգտան մէչհուր տավա վէքիլի վէ Մէքթէպը Հուգուգը Շահանէ ճէզա տէրսի մուալլիմի Խաչերեան Նազարէթ էֆ. մէքթէպը մէզքիւրտէ սէքիզ սէնէտէն պէրու վէրտիկի հուգուգը ճէզա տէրսլէրինին պիրինճի գըսմընը, պիլճիւմլէ թալէպէ վէ միւտիր թարաֆընտան վագը օլան րէճա իւզէրինէ թապ իթտիրիլէրէք, պու քէրրէ «Մէպատիի Հուգուգը Ճէզա» սէրլէվհասըյլա մէվգիի ինթիշարէ վազ էյլէմիշ տիր.
Ղայէթ մուննթազամ պիր սուրէթտէ թապ ու թէճլիտ իտիլմիշ օլան վէ 232 սահիֆէտէն իպարէթ պուլունան իչպու էսէրը միւֆիտ ումուրը ճէզայիյէնին ճէհէթի հուգուգիյէսի նազարիյէ վէ ամէլիյէսինի մուֆասսալ պիր սուրէթտէ իրաէ վէ թային իթտիքտէն, հուգուգը ճէզա մէչղուլ օլանլարը վէ պիլխասսա Մէքթէպը Հուգուգ թալէպէսինէ էնզարը բաղ պէթինէ արզ վէ թաւսիէ օլընըր.
Մէպատիի Հուգուգը Ճէզա պիլճիւմլէ Թիւրք քիթապճըլարընտա 20 ղշ. ֆիաթլա ֆիւրուխթ օլունմագ տա տըր. 2—1

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

Թարաֆընտան կէլէն իլան.

1889 յունիս 1տէն 30ա գատար օլան հասըլաթ

Սօմ—Ֆէ

	Կիւն	Այտա
Պէշիքթաշխաթթը	6277·64	188329·25
Սթամպօլ »	6444·72	193341·75
Շիշլի »	6682	200460

Միւտիրը ումումի
Ա. ԹԻՒՐԼԷ
Տէրսաատէթ 3 յուլիս 1889

ՏԷԼԱԿՕԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Աֆրիգաի ճէնուպիտէ քեաին Բօրթուկալ միւսթեմլիքեաթընտան Տէլակօա նամ մահալտէն Թրանսվաալա գատար միւմթէտ օլան շըմէնտոֆէրը խաթթը մէսէլէսինտէն տօլայը Ինկիլթէրա իլէ Բօրթուկալ հիւքիւմէթլէրի արասընտա զուհուր իտէն իխթիլաֆըն քեսպը շիտտէթ իթմէքը խըթխատընը կէօսթէրտիկի պիր գաչ կիւնտէն պէրու Լօնտրա վէ Լիզպօնտան ալընան խապէրլէրտէն անլաշըլըրտը հալտէ, էվվէլքի կիւնքի Նիւսխէ միզտէ միւնտէրիճ պիր հաւաթէլէկրաֆը պու մէսէլէնին պիր հաքէմ վասըթասըյլա թէսվիյէսի միւհթէմիլ օլտուղընը խապար էյլէմիշտիր։

Խաթթը մէզքիւրըն իմթիյազը պիր Ինկիլիզ գումբանեասընա վէրիլմիշ, վէ խաթթը մէզքիւր ինշաաթընտա Ֆրանսա վէ Ամէրիգա թէպաասընտան պիր խայլը քեսան իսթիխտամ խըլընմըշտը պուլընտըղը հալտէ, Բօրթուկալ հիւքիւմէթի պու քէրրէ մէզքիւր իմթիյազը ֆէսխ իտուպ, շիմտիյէ գատար իճրա խըլընմըշ օլան ամէլիյաթը միւզայէտէյէ վազ իթմէյի վէ հասըլ օլաճագ մէպլաղը Թազմինաթ Նամըյլա մէզքիւր գումբանեայա վէրմէյի գարարլաշտըրմըշ տըր։

Լօնտրատան չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի Տէլակօա շըմէնտոֆէր իմթիյազընըն ֆէսխ խընըլտըղը տօլայը միւչարը թէհլիքէ օլան Ինկիլիզ մէնաֆիինի հըմայէ մագսատիյլէ Տէլակօա քէօրֆէզինէ պիր թօբ տունպասը սէվգ իտիւ էմր իթմիշ տիր։

Միւճթէմէար Ամէրիգա հիւքիւմէթի տախի մէզքիւր շըմէնտոֆէր հիսսէ սէնէտաթընա մալիք օլան Ամէրիգալըլարըն մէնաֆիինի հըմայէ իչիւն մէզքիւր քէօրֆէզէ պիր հարպ սէֆինէսի կէօնտէրէճէք իմիշ։

Մէզքիւր շըմէնտոֆէր մէճմուըյլընտան 300 քիլօ քէնտիլէրինէ իմտատ էթթիրմէճէյէ գատար Բօրթուկէզլէրէ գարշը մուգավէմէթ իթմէք իւզրէ շըմէնտոֆէրին մէրքէզ տէպպօյընտա սիբէրլէնմիշլէր տիր։

Տէլակօա շըմէնտոֆէր գումբանեասընըն Լօնտրատա պուլընան մէրքէզը իտարէսինէ վիւրուտ իտէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Բօրթուկէզլէր տէմիր չուպուգլարը գալտըրմըշլար, բօլիս միւտիրի պիր Ինկիլիզ գօնսօլոսին ամբարը պաշ թէլէֆ իթմիշ, վէ սթասիօն մէմուրը Թանքը Թէվգիֆէ ալընմըշ տըր։

Լօնտրատան իշար օլընտըղընա կէօրէ, Տէլակօա շըմէնտոֆէր գումբանեասը հիսսէտարանը՛ ալաֆ յունիւսին 29ընճը կիւնիւ լորտ Գասթըլթաունըն Թանքը րիյասէթինտէ պիր միթինկ աքտ իտուպ, խաթթը մէզքիւրըն Բօրթուկալ հիւքիւմէթի թարաֆընտան զապթ ու միւսատէրէսի ալէյհինտէ բրօթեսթօ իթմիշլէր, վէ Բօրթուգալ հիւքիւմէթինին

Ինկիլթէրայա պօրճու օլան 75 միլիօն ֆր. ըն իթասընը Բօրթուկալտան թալէպ իթմէսի իչիւն Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ օլընմասընա տաիր պիր Թէքլիֆի գապուլ իթմիշլէր տիր։

Սօն խապէրլէրէ կէօրէ, լօրտ Սալիզպէրի թարաֆընտան Լիզպօնտա մուգիմ Ինկիլթէրա սէֆիրի մարքիֆէթիյլէ Բօրթուկալ գապինէթօսընա վուգու պուլան թէպլիղաթը չէթին իւզէրինէ, Բօրթուկալ հիւքիւմէթի մէսէլէյի պիր հաքէմ հէյէթինէ հէվալէ իթմէյէ մուվաֆագաթ էյլէմիշ տիր։

ԲԱՐԻԶ

ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻՆԷ

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆԸՆ ԻՇԹԻՐԱՔԸ

Եունանիսթանտան 1050 քիշի Բարիզ սէրկիի ումումիսինէ էշեա կէօնտէրմիշ տիր։

Գրալ Եօրկի տախի պունլար միյանընտա տըր։ Էզճիւմլէ Մարաթօն վէ Տէսէլի չարապալարը գրալըն պաղչալըընտան էլթիշմիշ տիր։

Գրալը միւշարէլէյհ՝ Բարիզտէն պիլխասսա պաղճըլար ճէլպիլէ պաղճըլըգ վէ չարապճըլըգ սանաաթընը իլէրլէթմէկէ թէշէպպիւս իթմիշտիր։

Եունանիսթանըն պէյազ վէ գըրմըզը չարապլարը սէրկիտէ ճամլը տօլապ իչինէ գօնուլուպ գիյարէթճիլէրէ կէօսթէրիլմիշ տիր։

Գրալըն պաղլարընտան էլթիշէն չարապլար՝ ումումա սաթըլմայըպ, պաղէն հէտիյէ վէրիլմէքտէ տիր։

Սէրկիտէ Եունանիսթան չիւպէսի գօմիսէր Մ. Վլասթօ վէ Մ. Աբօսթօլիտիս մարիֆէթիյլէ թանզիմ օլունմըշ տըր։

Գազըլմագտա օլան Գօրէնթ պէրզախինին վէ Լօրիում մատէնլէրինին բլան վէ խարիթալարը տախի սէրկիյէ վազ օլընմըշ տըր։ Աթինատա Ագրօբօլիս նամ մահալտէ քէշֆ օլընան 3000 սէնէլիք պազը աասարը ատիգա տախի սէրկինին Եունան շիւպէսինի թէզյին իթմէքտէ տիր։

ԱԼԷՄԱՆԻԱՏԱ ԻՍԹԻԼԱՍԱԹ

Ալաֆրանկա յունիւս 27 թարիխլի Գէրլինտէն Ֆրանսըզ կազէթալարընա վէրիլէն մալիւմաթտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, Ալէմանիա իտարէի ասքէրիյէսի թարաֆընտան Վօլանգ վէ հէքման նամընտա 2 էսկի էրզագ միւթէահհիտի ալէյհինէ իգամէի տավա խըլընմըշ տըր։ Մէզգումլար սուի իսթիմալաթ վէ իսթիլասաթլա իթհամ օլընմագտատըրլար։ Շիմտիյէ գատար իճրա օլընան թէտգիգաթ վէ մուհաքէմաթտա, ումուրը իտարէտէ պուլընան պազը զապիթլէրին տէ պու իսթիլասաթ-տա իշթիրաքլարը թէպէյյիւն էյլէտիկինտէն, րիւթպէի ասքէրիյէլէրի բէք օլընարագ թարտ ու տէֆ գըլընմըշլար տըր։

Ալէման կազէթալարընըն րիվայէթլէրինէ կէօրէ, հէքման տէնիլէն ատամ Ֆրանսա վէ Ալէմանիա մուհարէպէսինին թէրքէպէտէ մուհաթարէ ատէ քէպիր քէրէթլէրտէն քեար իթմիշ, կէօսթէրտիկի ճիհէթլէ ամբարլարը մէրքէզիլէ 360,000 մարք սէր մայէտէն բէյտա էյլէմիշ իմիշ, օ զէման իճրա օլընան թէտգիգաթ Նէթիճէսինտէ մէրգում խըրսըզլըղ իւզէրինէ թարտ օլընմըշ իքէն, պիլահարէ էրզագը ասքէրիյէ միւնագասա էսնայը, սուի իսթիմալաթտա տէվամլա, Նէհայէթ պու տէֆա իսթիլասաթ մէյտանա չըգարըլմըշ տըր։

Ն-իւ ԵՕՐՔԹԱ ԿԱԶԷԹԱՍԸ

Նիւ-Եօրգտա չըգան Ն-իւ Եօրք կազէթէ՝ 4 սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ վէ սաթըրլարընըն տէրէճէսի Նէհայէթ սըգլըղը հասէպիլէ ումումի քէլիմաթը 64000է վարտըղը հալտէ, ֆիյաթը անճագ 10 բարա տըր։ Բազար կիւնլէրի 40000 Նիւսխէ չըգարըլըր էլիւէ, 150,000 լիբրա քէտըրտէ, 1000 լիբրա միւրէքքէպ սարֆ իթմէքտէ տիր։ Տօգուզ յիւզ մէտրօ թուլ՝ տուրէ-նէ թապ օլունան Պազար կիւնլէրի ուսուլ վէ գըրմզը տա ճիլտլէնտիրիլսէ 4,000,000 ճիլտ տէն միւրէքքէպ պիր քիւթիւպխանէ թէշքիլ իտէպիլիր։

Իշպու ամէլիյաթը ազիմէ իչիւն Ն-իւ Եօրք կազէթասը 12 տանէ մաքինէ գուլլանըյօր քի, պունլար թէքրար գէրէրէն հազըրէնին չօգ Նիւմանէսի օլուպ, հէր պիրի սաաթտա պէշէր թօրմասը 16 սահիֆէտէն իպարէթ 48000 կազէթա թապ իտէր, գաթլար, գըրբար, Խարբըշտըրըր վէ սայար։

Ն-իւ Եօրք Խարէլսանէսինին մաաշ տէֆթէրինտէ մուգայյէտ 1200 քիշինին 30ը մուհարրիր, վէ 572սի Միւճթէմէար Ամէրիգա իլէ Աւրուբանըն սաիր էտէ պուլընան մուխպիրլէր վէ 275 մուսաահհիհ վէ միւրէթթիպ վէ սահիֆէճի օլուպ, 71ի տախի մաքինաճը տըր։

ՏԻՒՆՆԵԱՆԸՆ ԷՆ ԷՍԿԻ ԿԱԶԷԹԱՍԸ

Տիւննեատաքի կազէթալարըն էն էսկիլէրի էվրօբա կազէթալարը զաննըլընմագտա իսէ տէ, պու զանն պաթըլ օլմագ կէրէք տիր։

Գունտան պիր գաչ սէնէ էվվէլինէ գատար ինթիշարտա տէվամ իտէն Բէյ-ինը-է կազէթասը իւզ ֆազ օլարագ 1540 սէնէսինտէ Նէշր ըրըլմըշ օլտըղընտան տօլայը խայլը իթէֆախուրը կէօսթէրմէքտէ իտի։ Ֆագաթ էսկիլիկլէ իֆթիխարա գալըրըան պու էվրօբա կազէթասընըն չու հարէքէթի՝ նապէճա տէմիլ ատէթա կիւլիւնճ տըր։ Զիրա պու կազէթա Չինլի լօղան Բեքինի կազէթասընըն ուպրերը իսէ ասբ լըգ թարիխը թէէսիսինին 1000ինճի սէնէսի օլտըղը իչիւն Չինլիլէր իճրա էյլէմէքտէ իմիշ։

Բէյինի կազէթասընըն՝ պիւթիւն տիւննեատաքի կազէթալարըն աղապապալարը օլտըղը անլաշըլըյօր։

ՏԻՒՏԻՒՆՃԻԼԷՐ ՋԷՀԻՐԼԷՆՄԷՍԻ

Ֆրանսալըն Նանսի էյալէթինտէ Թօնպըլէն նամ քէօյտէ պիր տիւյիւն գիյաֆէթինտէ թէւէ-ճիլար թայֆէսընտան էգմիշ օլան 18 Նէֆէր տավէթլի վէ քէօյլիւ իլէ կէլինին գարտաշը պիրտէն պիրէ խաստալանմըշ օլտուգլարընը, վէ թրպպէն իճրայի մուայէնէ իլէ թէւէ-ճըլըն զէհիրլի օլտըղը թէպէյյիւն էյլէտիկինի, վէ պիր գաչըընըն վէֆաթ իթտիկինի եազմըշ իտիք։

Պու վագաա հագգընտա Բարիզ կազէթալարընըն իթա էյլէտիկի մալիւմաթա կէօրէ, էվվէլ էմրտէ թէւէ-ճըլըն բիշիրիլտիկի թէնճէրէնին գալայըսըզ օլմասընտան թէւէ-ճըն զէհիրլէնմիշ օլտըղը զաննը օլընմըշ իսէ տէ, իճրա իտիլէն մուայէնէնին թըպպիյէտէն զէհիրին տիւշարտան օլտըղը անլաշըլմըշ տըր։

Զէհիրլէնէնլէրին քէաֆֆէսի սօն տէրէճէ չէտին աղըրլար հիսս իտուպ, պազըլարը տիլլէրի իլէ պարմագլարընը գօբարաճագ տէրէճէտէ պուլունմըշլար, վէ հէր Նէ գատար պիր թագըմ իլաճլար վէրիլմիշ իսէ տէ, պու իլաճլարըն հիչ պիրի թէսիր իթմէմիշ տիր։ Թըրընագլարը մօմոր քէսիլմիշ, վէ կէօզլէրինին ֆէրի չէքիլմիշ, վէ չէհրէլէրի ֆէնա հալտէ պօզուլմըշ, վէ կէճէ կիւնտիւզ ֆէրեատ իթմէքտէ պուլընմըշլար տըր։ Զէվալը կէլին հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտան կէօզ աչամայօր իմիշ։ Հէր Նէ գատար մէրգումէ՝ թաթլը տան էժմէտիկի ճիհէթլէ, զէհիրլէնմէտէն գուրթուլմըշ իսէ տէ, զէվճի օլաճագ տէլիգանլը իլէ պիր տանէ ճիք արգատաշը՝ սօն տէրէճէտէ պուլընըյօրլար իմիշ։

4 եաշընտա պիր զըզընըզ իլէ պիրի էրքէք տիկէրի գըզ իքի քիշի վէֆաթ իթմիշլէր, վէ պիր ալայը մախսուսլա գալտըրըլըպ տէֆն իտիլմիշլէր տիր։ Տիկէրլէրին թէտավիսինէ տէվամ օլընըյօր իսէ տէ, բէք աղըրն գուրթարըլապիլէճէքլէրի քէշֆ օլընըյօր։

Հէնուզ 14 եաշընտա պիր էրքէք չօճուգ թամըրլը էհտիքտէն սօնրա, վալիտէսինին մուխալէֆէթինէ պագմայարագ սուֆրա իւզէրինտէ կէօրտիւկի սիկարալարտան պիրիսինի եագմըշ, վէ պիրինճի տէֆա սիկարա գուլլանտըղը իչիւն գուսուպ գուրթուլմըշ տըր։

Պու տիւյիւնին վագը օլմասընա կիւվէյինին բէտէրի մուխալէֆէթ իթմիշ, վէ օղլու թարաֆընտան խաբար կէօսթէրիլմէսի իւզէրինէ, օղլում, տիւյիւն կիւնիւնի խաթըրըն տան չըգարամայաճագսըն» տիյէ թէհտիտ պուլընմըշ, վէ տիւյիւն կիւնիւ սուֆրատան գալգըպ տիշա չըգմըշ օլմասընտան, թամըր նըն իչինէ զէհիրին մէրգում թարաֆընտան աթըլտըղը չիւպհէսի իւզէրինէ կիւվէյինին բէտէրի Թանքը թէվգիֆէ ալընմըշ տըր։

ՊԷՅԱԶ ԻՆՍԱՆ ՏԷՐԻՍԻՆԻՆ ՍԻՅԱՀ ԻՆՍԱՆԱ ԱՇԼԱՆՏԸՐԸԼՄԱՍԸ

Պու եօլտաքի ղարիպ ֆէննի թէճրիւպէլէր՝ պիր քէրրէ տէյիլ պիր չօգ տէֆա իճրա իտիլմիշ օլտըղը՝ ճիւմլէնին մալիւմի տիր։ Իճրա իտիլէն թէճրիւպէլէրին հիչ պիրինտէն պիր Նէթիճէ հասըլ օլամամըշ տըր։

Պու տէֆա Լայրցիքտէ եինէ պէօյլէ պիր թէճրիւպէ իճրա իտիլմիշ տիր։ Պիր չօգ տօգթօրլար պէյազ պիր ինսանըն տէրիսինի քէսէրէք պիր սիյահ աշըլամըշլար իսէ տէ, աշը Թութմըտգտան սօնրա, միւրուրը զէման իլէ եավաշ եավաշ պու պէյազ տէրի սիյահլանմաղա պաշլայըպ, Նիհայէթ սիյահըն ըէնկը ասլինտէն ֆարգ օլընամայաճագ պիր տէրէճէյի պուլմուշ տըր։

Տօգթօրլար պու թէճրիւպէյէ գանաաթ իթմէյիպ, պիր սիյահըն տէրիսինի տէ պէյազա աշըլամըշլար տըր։ Լաքին պիր գաչ հաֆթա զարֆընտա մէզքիւր տէրի պէյազլանարագ պիրինճի թէճրիւպէտէ կէօրիւլէն աքսի Նէթիճէ հասըլ օլմուշ տըր։

ՎՐԱՍՏԱՆ ԿԱՄ ԻՎԷՐԻՍ

Մեծապատիւ Տէր խմբագիր Ճէրիտէի Շարքիյէ ազգօգուտ լրագրոյ.

Պատ. լրագրոյդ 1186 Թուոյն մէջ հետաքրքրութեամբ կարդացի Պարտիզակէն գրուած եւ Երուանդ Անդրէասեան ստորագրութեամբ մի յօդուած՝ որ Բուզուֆէ-ն մը վերնագրոյն տակ՝ կուզէր ի մէջ այլոց հաստատել թէ Իվերիան կամ Իբերիան մեր նախնեաց Վրաց աշխարհն չէ։ Յօդուածն ընդդիմախօսութեան մի պատասխանն է. դժբաղդաբար պատ. լրագրոյդ 1164 թիւն չստացայ նամակատունէն, ուստի չունեցայ բաղդն ընթեռնուլ ընդդիմախօս յօդուածն։ Ինչ որ է, արդէն յամենայնի անբաղդ եմ, զի պանդուխտ եմ։

Սակայն Մեծ. Տիար Անդրէասեանի գրութենէն իմացայ որ Վրաստանի բառուդաբանութիւնն է Վայրաստան։ Այս նոր բառն առաջին անգամ ականջիս զարկաւ. կը ցաւիմ որ սոյն ստուգաբանութեան որպիսի կռուանի վրայ յենուլն բոլորովին կանգիտանամ, այս պատճառաւ միտքս բաւական տանջեցի ու եւ իցէ կերպով բան մը հասկնալու նպատակաւ. Վերջապէս հետեւցուցի թէ Վայրաստանն կը նշանակէ Վայրի կողմն աշխարհ կամ Վայրի աշխարհ։ Եթէ դժբաղդաբար գտուեմ եւ մանաւանդ վերջինն՝ ուղիղ է, պէտք ստիպուիմ հաւատալ թէ Հին եւ Նոր Պատմութեան մէջ ոչ սակաւ նշանաւոր Ազգ մի նախատած պիտի ըլլամ չնչին եւ կամայական մի բառախաղութեամբ։ Այսու ամենայնիւ չեմ համարձակիր ըսստուգաբանութեան ոչ ստուգութիւնն եւ ոչ աննեթեթութիւնն հաստատել, վասնզի ո՛չ լեզուագէտ եմ եւ ո՛չ հնագէտ։ Ես՝ իբր պարզ ընթերցող պատ. լրագրոյդ ամենայն կրկնուզդութեամբ կուգամ գրել ինչ որ ուսած եմ։

Բոլոր պատմագէտք եւ աշխարհագէտք կը վկայեն թէ արտաքին պատմըչաց եւ հին աշխարհագրաց Իվերիա անուանած երկիրն աշխարհագրապէս միեւնոյն է Հայոցս Վրաց աշխարհին հետ, ինչպէս որ կանխաւ Մեծ. Տիար Անդրէասեան եւս գիտէ եղեր։ Սակայն ի վերջոյ կը կասկածի, կը վարանի եւ կը հարցունէ «Եւ եթէ իրօք Վրաստանն է Իվերիա, ինչպէս հարկ է հասկնալ Խորենացւոյ աշխարհագրութեան հետեւեալ մասն։ Մեր պատմութեանց հայրն, կը յարէ, Պարսից աշխարհին չորրորդ մասին մէջ կը յիշէ Վարջան՝ որ է Վիրք։ Ի՞նչ է այս Վարջան կոչումն որ կը մօտենայ Վրաստանի։»

Բաւերու վրայ անօգուտ վիճաբանութիւն ընել չը գիտնալով եւ ընթերցողաց ալ ձանձրոյթ չը տալու համար, կը փութամ նախ եւ առաջ մի որոշ գաղափար տալ այն երկրին վրայ՝ զորմէ պիտի խօսիմք։ Վասնզի ինչ օգուտ կըրնայ ունենալ եթէ վիճաբանուի օգին մէջ, ամպերու հետ, մինչդեռ բուն խնդիրն է հողի, գետնի, լերան եւ ազգի, ի մի բան երկրի մը վրայ։ Արդ ի Վրաստանն կամ Կուրճիստանն այժմ բոլորովին Ռուսական մի Նահանգ է, Կովկասու լերանց միջեւ եւ կը գրաւէ Կասպից ծովու Սեւ ծովէն բաժանող պարանոցին մեծագոյն մասն։ Գլխաւոր գետերն են Քախէթ, Քարտլի, Իմէրէթ, Մինգրէլիա եւ Կուրիա։ Սոյն սահմանն աւելի ընդարձակ է քան զոր ունէր յառաջագոյն. կը պարունակէ նաեւ նախնեաց Կողքիսը եւ Աղուանից մէկ մասն։ Ահա այս է այժմու քաղաքական աշխարհագրութեան Վրաստանն։ Խորենացին ընծայուած աշխարհագրութիւն եւս կը սահմանէ այսպէս, «Վերիա, այսինքն է Վիրք, յ՚ելից կալով Եգերայ, առ երբ Սարմատիոյ՝ առ Կովկասու մինչեւ ց՚Աղուանից սահման։»

Ուստի կը հետեւի թէ Մովսէս Խորենացիի ընծայուած աշխարհագրութեան Վիրքն կամ Վերիան կը գտնուի Եգերիոյ եւ Աղուանից մէջ՝ ըստ երկայնութեան։ Զչփոթելու համար գյարգի ընթերցողս յաւելլումք թէ Եգեր ըստ աւանդութեան Վրաց եւ Հայոց՝ Թորգոմի եօթն որդիներէն ամենէն կրտսերն էր, եւ մեր Հայկ Նահապետին (ըստ Վրաց Հայոս) եղբայրն, որոյ բաժին ինկաւ Սեւ ծովուն ծայրի Արեւելեան եղերաց գաւառներն որք ապա կոչուեցան Կողքիս։ Ճիշդ այսպէս կը գտնեմք Նաեւ Վրաստանի սահմանն Պտղոմէոսի աշխարհագրութեան մէջ՝ յորմէ մեր Հայ աշխարհագիրն արդէն շատ փոխառութիւն է ըրած։ Այս այսպէս լինելով կասկածելի չը լինէր թէ Յունաց Իվէրի-ն Հայոցս Վրաստանն է կամ Վերիան։ Արդեօք ինչ պատճառաւ Տիար Անդրէասեան երկմիտ կը մնայ միշտ, քանի որ իւր աչաց առջեւի Խորենացւոյն աշխարհագրութիւնն յայտ յանդիման կը կոչէ Վիրք-ն զՎրաց աշխարհն։ Միթէ Վիրք-ն կամ Իվիրի-ն միեւնոյն բառն չեն, ի՞նչ տարբերութիւն կը նշմարէ արդեօք. չը գիտէ՞ր որ շատ անգամ ի սկզբնատառն զանց առնուլն սովորական է։

Զեմ յուսար որ Տիար Անդրէասեան դիտողութիւն ունենայ այս մասին, վասն զի ոչ թէ միայն առ Հայս այլ եւ առ ամենայն ազգս Եւրոպիոյ ղ է - վ տառերն փոխադարձաբար իրարու տեղ կանցնին քայր լեզուաց տառադարձութեան մէջ։ Ուստի միթէ յայտնի չէ՞ որ Իվերիան Վիրք-ն եւ Վիր՝ Յունաց եւ հին ազգաց Իղերի-ն է։ Այս մասին եթէ կը կասկածի, կը հրաւիրեմ զնա կարդալ

---

(137)

ԳԸԶԸԼ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԷ

ՄՈՒՀԷՆԻՐԻ
ԳՁԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ
ՏԻԳՐԱՆ ԱԳԱՄԵԱՆ

Բօլ.—Մատամ քի եօրկուննըզ, խանէնիզէ գատար սիզի գօլումա ալմագլըղըմա միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ...

Մարթ.—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, պօշ չէյ տիր... Էվ չուրատա, աղաճլարըն արգասընտա, իքի ատըմ էօթէտէ տիր... պունտան մաատա պուրատա հէնուզ պիր ազ իսթիրահաթ իտէճէյիմ...

Բօլ.—Էօյլէ իսէ պիր Թագըմ պօշպօղազլըգ իտէրէք պաշընըզը աղըրթմըղըմա աֆվ իտէրսինիզ, Մատմազէլ...

Մարթ՝ Թէքտիր թարզընտա.—Պաշըմ՞ը աղըրթըրընըզ... իսթաղֆիրուլլահ... Զիէն սիզէ միննէթտար սայըլըըըմ, էֆէնտի... պալըզ ավլար էքլէն իշինիզի պըրագըպ, պէնիմ չօլըմըղըմասընա էլմատէն տուշմիւրտիկիմ քիթապը պանա կէթիրտինիզ։

Բօլ.—Նէ՛ կիւզէլ չօլըմըղըմասընա, սիզէ քիւչիւք պիր խըտմէթ իթմէքլիկիմէ սէպէպ օլտու...

Մարթ՝ Նիմ կիւլիւմսէյէրէք.—Միւտահէնէ իտիյօրսընըզ՞ էֆէնտի...

Բօլ.—Խա՛յր, Մատմազէլ, եէմին իտէրիմ քի էօյլէ տէյիլ տիր... Ազամէթ սիզինիլէ միւքեալէմէ իտէպիլտիկիմ մէմնուն օլըմ... Պու թէսատիւֆ, պու միւլագաթ հէր Նէ գատար բէք ազ սիւրտիւ իսէ տէ, խաթըրըմտան ասլա չըգմայաճագ տըր...

Բօլ՝ «խաթըրըմտան» տիմէսիյլէ «գալպիմտէն չըգմայաճագ» տիմէք իսթէյիպ, էէրինտէն պիլէ գըմըլտանմամագտա իտի։

Հէր իքիսի էէնիտէն սիւքիւթ իտուպ, պու սիւքիւթ՝ ճան սըգըմայա պաշլամըշ օլտուղընտան, Մատմազէլ Մարթ էէնիտէն լաֆ աչմագ իսթէյէրէք տէտի քի,

—Պու ճիվարտա՞ մը իգամէթ իտիյօրսընըզ, էֆէնտի...

Բօլ.—Էվվէթ, Մատմազէլ, սոյըն էօթէ Թարաֆընտա Բօր-Գրէթէյլ գարիյէսինտէ քիւչիւք պիր խանէտէ իգամէթ իտէրիմ...

Մարթ.—Տայմաքի իգամէթկեահըընըզ՞ մը տըր...

Բօլ.—Խա՛յր... մուվագգաթ սուրէթտէ... եալընըզ պիր գաչ այ իչին տըր...

Մարթ.—Կէօրիւնիւր քի, պալըզ ավլընա չօգ մէրագլընըզ վար, էօյլէ՞ մի...

Բօլ.—Էվվէթ, չօգ մէրագըմ վար... վէ զաննըմ իւշրուտէ տահա զիյատէ մէրագ վէրէճէյիմ...

Մարթ.—Նի՞չիւն էօյլէ...

Կէնճ գըզ՝ պու սիւվալի հիչ պիր Նիյէթը խաֆիյէսի օլմագսըզըն քէմալը սաֆվէթ ու խալիսէթիլէ իրատ իթմիշ իտի։

Բօլ՝ պու սիւվալ միւվաճէհէսինտէ շաշըրըպ, լաքին քէնտիսինին էէրինտէ էուգլը մէրթըլըմըշ պիրիսի օլսա իտի, «—Զիրա պալըզ ավճըլըղը վէսիլէսիյլէ պու կիւնքի կիպի սիզի կէօրմէք վէ սիզինլէ գօնուշմագ մէսէրրէթը ազիմէսինէ նաիլ օլապիլէճէկիմ—» տէյու ճէվապ վէրիր, վէ պու ճէվապտան իլանը աշգ ու մուհապպէթ իթմիշ օլուր իտի։

Լաքին Բօլ՝ եիւզիւ էրթըլըմըշ պիրի օլմայըպ, քէնտի ասըլ ֆիքրինի պէյան իթմէք վէ ճէվապըղ տա տուրմագ իսթէմէտիկինտէն, քիւչիւք պիր եալան իլէ իչինտէն չըգաը վէ ճէվապընտա.—Զիրա գանընըմ Մարն ըրմագընըն պիլճիւմլէ թօբլանտըղըլարը պիր կիւզէլ եէր պուլամըյօր տըր... չօգ էյլէնճէյիմ... հէր կիւն օրայա կէլէճէյիմ...—տէտի։

Մարթ՝ պունա մուգապիլ պիր չէյ սէօյլէմիշ օլմագ իչիւն.—Պալըգ ավճըլըղը իսէ պէք վագտ կէտիրէճէք իշ տէյիլ, պարապ կիւտտէճէք օլուր իսէ չօգ էյլէնճէլի չէյ օլմազ տըր...

Բօլ.—Էվվէթ, չօգ էյլէնճէլի տիր...

Մարթ.—Պէն օ գատար սապր ու թէհամմիւլ իտուպ տէ օլթա էլիմտէ պաքլէյէմէմ...

Բօլ.—Նի՞չիւն պիր քէրրէ թէճրիւպէ իթմէզսինիզ։

Մարթ.—Եարամամ քի...

Բօլ.—Սիզէ տէրս վէրէյի՞մ մի, իսթէ՞րմիսինիզ։

Մարթ.—Պու Թէքլիֆը Նազիքէանէնիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտի, լաքին գապուլ իտէմէմ... պէն օգումագտան հազզ իտէրիմ... —տէտի, վէ քիթապըն էէնիտէն աչըբ քի պու տա Նազիք պիր սուրէթտէ միւֆարէգաթ իթմէք իթէմէք իտի։

Բօլ՝ գըզըն ֆիքրինի անլայարագ.—Կիտէյիմ... եինէ կէօրիւշիւրիւմ, Մատմազէլ։

Մարթ.—Ինշալլահ կէօրիւշիւրիւզ, էֆէնտի։

Մատմազէլ Մարթ՝ պունը տիյէրէք պաշըղա գալգմըշ օլուպ, էլինի գայրը իսթիյարի պիր հարէքէթլէ տէլիգանլըյա ուզաթտը, վէ տէլիգանլը տախի մէրգումէնին էլինի Թութտը։

Օ զէման հէր իքիսի տէ քիթապըն թէսլիմի վագթընտան տահա զիյատէ պիր շիտտէթլէ պիր խալէճանը գալպ հըսս իթտիլէր։

Բօլ՝ գըզըն Նազիք էլինի սըգտը վէ պիր ազ տահա էօգարը գալտըրըպ Թիթրէյէրէք պուսս էյլէտի։

Կէնճ գըզ՝ էօլիւ կիպի սաբ սարը քէսիլիպ կէօզլէրինի գարատը. գանը Թէքմիլ գալպինէ հէճեան իտիյօր իտի։

Բօլ պիրտէն պիրէ տիւշարը խէվֆ ու խայալաթ օլուպ, ալէլ աճէլէ այրըլտը կիթտի, իքէլէնին Նէրտիւվէն այագլարընը պիր ատըմ իթտի, սանտալընա աթլատը վէ չիմտանընը չէօզտիւ։

Պունըն էարըրգտան սօնրա Բօլ արգասընա տէօնիւպ պագտը։

Մարթ՝ րըխթըմըն Եօգարըսընտա տուրմըշ, հէնուզ ընկի սօլկուն օլտուղը վէ էլի կէօսիւնին սոլ Թարաֆը իւզէրինէ տայալը պուլունտըղը հալտէ տէլիգանլըյա պագըպ տուրուէօր իտի։

Բօլ՝ գօրգագ գօրգագ մէրգումէյէ սէլամ վէրտիքտէ, գըզ տախի պաշընը էյէրէք տէլիգանլընըն սէլամընը ալտը։

Պունըն իւզէրինէ Բօլ՝ քիւրէքլէրի էլէ ալարագ սանտալը չէքմէյէ, վէ սանտալ գամըշլըգլարըն արա էէրինտէն Նիւիւմէկէ պաշլատը։

Մարթ՝ կիւլիւմսէյէրէք, տէլիգանլընըն արգասը սըրա պագըպ տուրմըյօր իտի։

(Տիւրօ)

Հանդէս Ամսօրեայ ուսումնական Թերթին մարտի մէջ հրատարակուած Տառադարձութեան վերնագրով ծանրակշիռ եւ հմտալից յօդուածն։

Յօդուածագիր Տէր Անդրէասեան կը կարծէ թէ միայն Հայր Արսէն Սիւքրի ըլլայ Վրաստան բառն Իպերիա թարգմանող։ Ո՛չ, այսպէս չէ, ընդհակառակն բոլոր Հայազգեաց ընդ որս Սէն-Մարդէն Գաղղիացին Վիրքն եւ Վրաստանն թարգմանած են Իպէրիա. եւ միթէ ո՞վ կրնար ուրիշ մի անուն տալ աշխարհագրական միեւնոյն գիրք, միեւնոյն աստիճանն եւ բնական նկարագիր ունեցող երկրի մը զոր Հայք Վիրիա— վրաց աշխարհ կոչած են մինչեւ Ցոյնք Իպէրէա։ Այս ամէնը ի նկատի առնելով զարմանօք կարդացի յօդուածին սա տողերն. «Իւր աշխարհագրութեան մէջ Խորենացին Վիրք եւ Վրաստան անուններ միայն կը գործածէ եւ ի չարս այնքան թուարկեալ անուանց չենք հանդիպիր բնաւ Իբերիա անուան յիշատակութեան։» Արդարեւ ասիկա բոլորովին գրախօսութիւն է. Վրաստանն Վայրաստան չինելու չափ թափանցիկ եւ սուր միտք մի արդեօք ինչո՞ւ համար իւր աչաց առջեւ գտնուած առարկային վրայ այդչափ տկար եւ հարեւանցի կը տրամախոհէ. միթէ Խորենացին (կարծեցեալ) չէ՞ որ ինչպէս ի վեր անդր գրեցի կը կոչէ զայն Վերէա որ սակաւ ինչ փոփոխութեամբ եղած է Իվերիա, Իբերիա եւ Իպերիա։ Այդչափ ինքնովին ամենապարզ բան մը տարբեր կերպով մեկնել անուշադրութիւն չը համարուիր կարծեմ. Բաց աստի կարծեցեալ Խորենացիին աշխարհագրութեան մէջ Վրաստան յիշատակութիւն չըկայ մինչեւ Վերէա յիշուած է։

Աններելի սխալ մ'է նաեւ սա կարծիքն թէ Խորենացին զՎրաստան կոչած լինի Վարջան զոր յիշատակեցինք ի վեր անդր յօդուածիս. Անհասկանալի է ինձ թէ որպիսի յանդուգն յաւակնութեամբ հրապարակի վրայ կըսուի «Վարջան՝ որ է Վիրք»։ Արդեօք որ աշխարհագրութեան մէջ կարդացեր է այդ. Որչափ կը սխալի Տէր Անդրէասեան. Խորենացւոյ ընծայուած աշխարհագրութիւն բաւական ամփոփ գործ մ'է իր տեսակին մէջ, թէ եւ չատ տեղ անհասկնալի։

Անիկա Վրաց աշխարհին գաւառներն եւ քաղաքներն մի առ մի կը յիշէ առանց ձանձրանալու. սակայն ոչ Վարջան գաւառ կայ անդ եւ ոչ քաղաք։ (Տես էջ 356 Մէմուառ, Սէն Մարթէն։) Սոյն Վարջանն գտնելու համար ստիպուեցայ ութ էջ դարձնել եւ գտայ զայս Արեւաց աշխարհին ընծայուած չատ մը խորթ եւ խրթին անուամբ գաւառաց չարքին մէջ, զոր մի առ մի յեռուլ աստ անձահ կը համարիմ։ Միթէ տղայական եւ նոյն իսկ ծիծաղելի չէ՞ Արեւաց աշխարհէն, այնչափ հեռուէն՝ յափշտակել մի գաւառ եւ բերել դնել Վրաստանի մէջ։ Տէր Անդրէասեան կը թուի թէ, հին եւ նոր աշխարհագրութեան վրայ չատ անձուկ եւ սահմանափակ տեղեկութիւն ունի միայն։ Վասնզի Արեւաց երկիրն Պարսից, Մարաց սահմանէն եւ Վրկանի ծովուն (Կասպից) եզերքէն կերկարաձգի մինչեւ ի Հնդիկս (տես վերնոյն 372 էջըն) եւ նոյն իսկ Արեւաց ընծայուած գաւառներէն չատերն դեռ անծանօթ են մեզ։ Սէն-Մարթէն հետեւեալներն միայն կտուգէ. Բահլ, Սակստան որք յիշուած են Պարսկաստանի գաւառաց մէջ եւ այլուր. Կոմշ՝ որ Պաղոմէոսի Կոմիսէնն է. Վրկան՝ որ է Հիւրքանիա. Մերում որ է երկիր Մերուի, Հերում որ է Հերաթ։

Աշխարհագրութեան գրքի մը մէջ գտնել նմանաձայն անուններ եւ իրար չփոթել մի՞թէ հասուն դատողութեան եւ գիտնական գլխու գործ է. կը վախնամ որ Տէր Անդրէասեան չփոթէ Աւստրիան՝ Աւստրալիոյ հետ, Բրուսիան Ռուսիոյ, Հօլանտան՝ Զելանտաի, եւայլն. որ յաճախ կը պատահի աշխարհագրութիւն նոր ուսնող աշակերտաց։

Յօդուածագիրն չը գիտէր թէ Հայք զՎրաստանն կը կոչէին ծմակային աշխարհ եւ մթինն՝ վասնզի անդ կային ստուերամած վայրեր, բարձր բլուրներ եւ խորին հովիտներ։ Եւ անհաւատալի կուգայ ինձ կարծել թէ Հայք չարութեամբ Վայրաստան անուանել ուզած լինին այս ազգին երկիրն ընդ որ ի սկզբանէ անտի իրենց ծագման միշտ յարաբերութեան մէջ էին եւ են մինչեւ ցայսօր։ (Եթէ իրօք յօդուածագիրն երկիր վայրի կամ վայրենեաց ուզէ ստուգաբանել կը վախնամ որ—թող որ տգիտութիւն է—մեծ զրպարտութիւն մը ըրած պիտի լինի)։ Սա եւս յաւելումք որ բացի Վրաստանի եւ Վրաց աշխարհ բառերէն Հայերն կը գործածէին նաեւ Քարթլ անունն, որ ծագած է Վրաց նախահօր Քարթլոսի անունէն. սոյն այս Քարթլոս՝ Հայոսի կամ Հայկի երկրորդ եղբայրն էր։ Վրացիք պահած են այս անունն իրենց մէջ։ Վրացիք իրենց բուն հայրենական երկիրն՝ Քարթլ բաժնած են այսպէս. Զենա-Քարթլի-միջին Քարթլ, Քէմօ-Քարթլի-Վերին Քարթլ. եւ Զէմօ-Քարթլի. այս ամէնը կը մոռնայ մեր ստուգաբան պատմագէտն։

Տէր Անդրէասեան կըսէ, Խորենացին իւր աշխարհագրութեան մէջ Վրաստանի քաղաքներն յիշած ատեն «զամենըդ ի Հայոց հանեալ է» կը յարէ։ Այս նախադասութիւնն բոլորովին անդէպ եւ անյարմար է իբր փաստ յառաջ ածել։ Վասնզի ամենեւին այդպիսի խօսք չըկայ Վրաստանի վերայ, հապա սոյն խօսքս Աղուանից համար է որոյ գաւառներն թուարկելէ ետք կըսէ «եւ այլք գաւառք զորս ի Հայոց հանեալ են»։ այսու կուզէ հասկցնել թէ յիշուած գաւառք զոր. Շիրվանէն եւայլն. Հայոցմէ անջատ են Աղուանից, եւ ոչ թէ Հայք դրած են օտար գաւառաց անուանքն։ Այսու ամենայնիւ գովելի է Տէր Անդրէասեանի նախանձախնդրութիւնն մեր դրացի ազգաց գաւառներու անուան մէջ հայկական նըշմարներ փնտռելու մասին. Բայց պէտք է գիտնալ թէ Վրաց, Աղուանից, Պարսից, Ասորւոց վրայ գրելու համար՝ այն ալ գիտնականի պէս, առնուազն նոցա պատմութեան եւ լեզուաց տեղեակ լինելու է. իսկ ես չեմ կարծեր՝ եթէ հիւեղէն լեզու ընդունած չէ վերջին տարիներս՝ Տէր Անդրէասեան ուսած ըլլայ գէթ Պարսկերէն։

Յօդուածագիրը կը վարանի ընդունիլ Աղուանքն իբր Աղբանիա. այս վարանումն անհիմն է, վասն զի նոյն իսկ Խորենացին կ'ըսէ «Աղբանիա՝ այսինքն է Աղուանք»։ Մենք կը կարծեմք որ գիտական մեթոտով ճշմարտութիւնը փնտռող մի՝ պէտք է զուրկ լինի ամէն կանխակալ կարծիքներէ։ Շատ սիրուն էր եւ գեղեցիկ Խորենացիին բառախաղութիւնն. բայց միթէ աւելի լաւ չէ՞ր լինէր եթէ փոխանակ «Աղու էին բանք նոցա»ի՝ ըսէր «Աղու էին կերպարանք նոցա», վասն զի Աղուանից եւ Վրաց գեղեցկութեան համբաւն տարածուած էր առ ամենայն ազգս։

Տէր Անդրէասեանի արդար հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար կ'եզրակացնենք թէ՝ գիտունք ճանչած են միշտ Իբերէա իբրեւ մեր Վրաստան, Իվերէա, Վերէա եւ Վէր։ եւ կը խընդրենք որ կասկածը փարատելով մտքէն հանէ թէ «յայտնապէս հաստատուած չէ»։ վասն զի այս կ'ենթադրէ թէ գիտական աշխարհի մէջ խնդիր եղած է Վրաստանին Իվէրիա կամ Իբէրիա ըլլալուն համար։ Ո՛չ, ո՛չ, չեմ յուսար որ բաց ի Տէր Անդրէասեանէ սկեպտական մի կենայ, որ վարանի թէ մեր Վրաստանն՝ արդի Կուրճիստանն կամ նախնի Իբէրիան չէ։ Կ'աղաչեմք որ չափաւորելով իւր վառ երեւակայութիւն եւ բանասիրական յափշտակութիւն, Աչօրէն խորհի եւ տրամաբանէ. զի գիտութիւնն հաստատեալ իրաց վրայ կը յենու, եւ ոչ թէ գեղեցիկ բառերու, վայելուչ չարադրութեան. այդ՝ գիտութեան ուրիշ մէկ ճիւղ մ'է։ Կը յորդորեմք որ պահ մը ձեռք առնու Եւրոպական լեզուով գրուած մի աշխարհացոյց. նայի Ասիոյ մէջ, Սեւ ծովուն եւ Կասպից լճին միջեւ Կուր գետին քով, լայնութեան 40°ի եւ երկայնութեան 44°ի վրայ. անդ պիտի գտնէ Թիֆլիզ եւ Մցխիթա քաղաքներն. եւ ապա եթէ կը գտնուի Պարտիզակի մէջ պատմական աշխարհացոյց տախտակներ, թո՛ղ նայի Հռովմայեցւոց պետութեան, Աղէքսանդրի աշխարհակալած երկիրներուն Ձրդ դարու, 10րդ դարու տախտակներն. չեմ կասկածիր որ պիտի գտնէ Իբէրիան միշտ մի եւ նոյն տեղ իւր Տփխիսով, Շամշուլտէով եւ Մցխիթայով։

Դարձեալ կը խնդրեմք որ անհիմն եւ պարապ ենթադրութեանց վրայ կրթընելով դժուարութիւն չնշմարէ սոյն երկրին Ժորժիա անուանակոչութեան մէջ, Ինքն արդէն գիտէ որ ազգեր եւ աշխարհներ յընթացս դարուց անուննին կը փոփոխեն. միթէ Գաղիան՝ Ֆըրանսա չէ՞, միջին դարու Փրանկիստանն չէ՞. միթէ Հէլվէտիան՝ Զուիցցերիա չէ՞. միթէ Արարատեան Մասրն՝ մեր Եգիպտոսը չէ՞, եւայլն. Բայց կը հարցնէ. «Ի՞նչ է ուրեմն պատճառ՝ որով այդ երկիրն Ժորժիա կոչուեցաւ ի վաղուց անտի»։ Կ'երեւի թէ յօդուածագիրը մասնաւոր սէր եւ համարում կը տածէ առ Վրաստան, որ այդչափ հետաքրքրական կ'ընդունի սոյն հարցումը. խոնարհաբար կը համարձակիմք պատասխանել թէ Վրաստանն՝ Քրիստոնէութեան մուտքէն յետոյ՝ Ժորժիա կոչուեցաւ իւր Թագաւորաց անուամբն, վասն զի ինչպէս յայտնի է պատմագիտաց, սոյն աշխարհին թագաւորներն ընդհանրապէս Գորգէ կամ Գէորգ կ'անուանուէին, որ նոյն է Ժորժ եւ Ճօրճի անուանց։ Մեք չեմք կրնար ընդունիլ թէ Տէր Անդրէասեան անգիտակ է ասոր, վասն զի գիտէ որ [illegible] կարիարէն Գէորգ կը թարգմանէ։

Ա[illegible] Պիլատ էլ Քուրճէ—Կուրճի—կը կոչեն, որ կը նշանակէ Գորգէ կամ Գէորգի երկիր (1)։ Կը յուսամք որ փոքր ի չատէ գոհ ըրինք զնա՝ իւր հարցմանց պատասխանելով։

Յ. ՍԷՔԻՒՐԻԼԵԱՆ

Մասուա-Կարմիր ծով
4/16 յունիս 89

(1) Պարսկերէն Կուրճիստան մի եւ նոյն նշանակութիւնն ունի, այն է Կուրճի, որ է Գորգէի երկիր։

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

(1211 Նուէրներու Ն[illegible])

	Ղրշ.
Բրաբիոն Թ. Գաբամաճեան	20
Դոմնի Կ. Գաբամաճեան	20
Էլիզա Շ. Գարագաշեան	20
Եփտիկ Մ. Կիլլապեան	20
Թագուհի Ա. Ունճեան	20
Թուրվանտա Մ. Ֆրէնկեան	20
Իսկուհի Յ. Մուրատեան	20
Իսկուհի Գ. Մուրատեան	20
Իսկուհի Կ. Փափազեան	20
Իսկուհի Ս. Ճամճեան	20
Լուսիկ Գ. Թամարեան	20
Տիրուհի Յ. Գալբագճեան	20
Հռիփսիմէ Մ. Ալաճաճեան	20
Հռիփսիմէ Ա. Շամտանճեան	20
Հռիփսիմէ Ն. Մասրիճեան	20
Օրիորդ Հռիփսիմէ Շիշմանեան	20
Մաննիկ Տ. Տաւութեան	20
Մաննիկ Ն. Ֆրէնկեան	20
Մարեանէ Թ. Թադէոսեան	20
Մարիամ Գ. Բալուճեան	20
Մարիձայ Ա. Ֆրէնկեան	20
Մարիձայ Գ. Նագաշեան	20
Մարիձայ Յ. Թրնագեան	20
Միւրիւպէ Գ. Կիւմիւշկերտան	20
Նեվրիկ Ն. Պօղճէլեան	20
Նեքտար Գ. Խանամիրեան	20
Պետրոս Մ. Բալուճեան	20
Օրիորդ Տիգրանուհի Ժամակոչեան	20
Տիրուհի Խ. Գալբագճեան	20
Սանդուխտ Պ. Քէլէկեան	20
Ակիւլինէ Գ. Ացէր	10
Օրիորդ Արուսեակ Թիւյսիւզեան	10
Գոհարիկ Յ. Գաբամաճեան	10
Երանուհի Գ. Թավշանճեան	10

(Տեղ-Պ)

ՄԱՐՄԱՐԱ-ՎՈՍՓՈՐ

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԱԳԱՒՈՐ ՇՈՎԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՄԲ

1889 ՅՈՒԼԻՍ 2/14 ԿԻՐԱԿԷ

ՍԱՐԸԵԱՐ ԵԷՆԻ ՄԱՀԱԼԼԷ ԾՈՎԱՀԱՅԵԱՑ «ԳԵՂԱՏԵՍ» ՊԱՐՏԻԶԻՆ ՄԷՋ

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑՆ

ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՅ

Սրբոց Թարգմանչաց Սահակայ եւ Մեսրովպայ յառաջիկայ տօնն՝ արտաքոյ կարգի չքեղութեամբ կատարելու համար, հանդիսադիրք պատիւ ունին ծանուցանելու արգոյ հասարակութեան թէ՝ ամէն ջանք ու զոհողութիւն չեն խնայած հանդիսին եզական հանգամանք մը տալու եւ հանդիսականներն ամեն կերպով գոհացնելու, վստահ լինելով որ ամեն զգայուն հայք եւ հայուհիք պիտի փութան իրենց յօժարափոյթ ներկայութեամբ պատուել սոյն նուիրական հանդէսն, որոյ համար հետեւեալ կարգադրութիւնք եղած են։

Ա. Ցատկապէս վարձուած է սըրնթաց մի ընտիր չոգենաւ, որ զարդարեալ դափնեօք եւ դրօշներօք՝ պիտի մեկնի կիւրակէ առաւօտ ժամը 10½ին Մաքրիգիւղէն եւ հետզհետէ հանդիպելով Սամաթիա, Գումգաբու եւ Գատըգիւղ պիտի հասնի կամուրջ, ուրկէ ժամը 12½ին մեկնելով Պէշիկթաշի եւ Օրթագիւղի նաւամատոյցները պիտի հանդիպի, եւ ապա պիտի երթայ ուղղակի ի Գուզկունճուգ, ուր հանդիսականք պիտի առաջնորդուին տեղւոյն Ս. Եկեղեցին՝ օրուան եկեղեցական արարողութեանց ներկայ գտնուելու համար։

Բ. Ցաւարտ եկեղեցւոյ, չոգենաւըն իւր գնացքը չարունակելով, պիտի հանդիպի միայն Ռումէլի Հիսար եւ անտի ուղղակի Եէնի Մահալլէ պիտի երթայ, ուր մասնաւորապէս հանդիսիս համար վարձուած եւ չոգենաւին մէջ նուագող նուագածուաց ընտիր խմբին առաջնորդութեամբ՝ հանդիսականք պիտի հրաւիրուին յատկապէս զարդարեալ գեղատես պարտէզն։

Գ. Ճաչը պիտի սկսի ժամ 6ին, վայրիկ մը հանգիստէ յետոյ։

Դ. Սեղանն ընտիր խորտիկներով եւ համադամ կերակրօք պատրաստուած է հանրածանօթ հայազգի ճաչարանապետի մը խնամօք ներքեւ։

Ե. Բաժակախօսութեանց համար յատուկ կարգադրութիւնք եղած են կանխաւ։

Զ. Ճաչէն վերջը հանդիսականաց պիտի բաշխուին զանազան զուարճուցիչ ըմպելիք, պաղպաղակ եւ սուրճ։

Է. Նուագածուաց խումբը թէ՛ կերակրոյ միջոցին եւ թէ՛ յետոյ զանազան ընտիր կտորներ պիտի նուագէ եւ մանաւանդ Վէհ. Սուլթանի անուան նուիրեալ նոր երգ մը։

Ը. Պարի համար յատուկ ժամեր որոշուած են որ պիտի ծանուցուին ի հանդիսավայրն։

Թ. Հանդէսը պիտի վերջանայ ժամը 10ին եւ հանդիսականք պիտի առաջնորդուին ի չոգենաւ, որ պիտի մեկնի ժամը 10½ին եւ Գաւազներու առջեւ պտոյտ մը ընելէ վերջ պիտի չարունակէ իւր ընթացքը վերոյիշեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Հանդիսադիրք իրաւունք ունին սպասել ազնիւ հասարակութենէն քաջալերութիւն եւ յարգանք վերոյիշեալ կարգադրութեանց համար։

Տոմսակներն այսօրուընէ կը վաճառին Չրավճեան Յօհան եւ Յակոբ աղայից քով ի Գալէի Գարու, եւ մանաւորապէս հանդիսադրաց ձեռամբ։

Գին տոմսակաց

Երթ ու դարձի, հանդիսավայրի մուտք, ճաշ, եւ մի տեսակ ըմպելւոյ մէկ քառթ Օսմ. ոսկի.
Երթ ու դարձի, կէս մէճիտ.
Իսկ հանդիսավայրի մուտք եւ մի տեսակ ըմպելւոյ, մէկ քառթ մէճիտ.

Կ. Պոլիս (Կնք)
1889 յունիս 14/26

(33)

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՔԵՐՈՎԲԷ ԼԻՄՈՆՃԵԱՆ

—Ա՜հ, չատ զօրաւոր պատճառներ ունիմ այդ մարդուն վրայ ամեն բանի համար կասկածելու. բայց աւա՜ղ, որ ձեզ ալ իմ գաղափարիս կողմը չահելէ եւ միայն մէկ խօսքով մը ձեզ համոզելէ արգիլուելուս համար աւելի զօրաւոր պատճառներ ունիմ. սակայն ժամանակը ամեն բան երեւան պիտի հանէ։

—Քիչ մ'ալ ուրիշ բաներու վրայ խօսինք, եթէ կը հաճիք, Հայր Ռաֆիկ. կը տեսնեմ որ այս դժբախտ խօսակցութեան նիւթը պարապ տեղը ձեզ ալ չափ կը յուզէ, որ բացայայտ նշան մ'է մեր ընտանեաց բարեկեցութեան համար ձեր ունեցած գովելի բարեսրտութեան։ Պետրոս աղա, ձեր կարծել գիտցածին չափ գէչ մարդ մ'ըլլայ թէ ոչ, դուք միշտ մեր ամենասիրելի եւ ամենաբարի մի բարեկամն էք, եւ այնպէս մնալու չարունակելնիդ մեր ամենամեծ փափաքներէն մին է։

—Ես ալ չատ կը ցաւիմ քիչ մը չափէն աւելի համարձակութեամբ այս նիւթիս վրայ խօսելուս համար. բայց Տէ՜ր Աստուած, գիտեմ որ չատ իրաւունք ունէի ... կը հասկնամ, եւ համոզուած եմ որ հիմակու հիմայ այս խօսքը գոցելնիս աւելի աղէկ պիտի ըլլայ. դուք՝ վերջապէս այս տունը ծախելու հաստատ դիտաւորութիւն ունիք, այնպէս չէ՞, ձեր որոչումը բոլորովին անդառնալի՞ է։

—Այո՛, ազնիւ բարեկամս, եւ կը յուսամ որ ասով ամեն բան կարգի կը մտնէ. նոյն իսկ հացագործէն ալ երեք իրիկուն ապաւէն հաց առնելու կը վարանէինք, բայց առանց ձայն մը հանելու այս առտու երկու հաց մեկանց ձգեց. Թեպէտեւ իրեն բան մ'ըսած չէի թէ մի քանի օրէն իւր ամբողջ հաշիւը պիտի մաքրէի, կ'երեւի թէ տանը ծախուիլը ինքն ալ իմացած ըլլալու է։

—Ո՞վ գիտէ հացագործն ալ, ուրիշ մտածմո՞ւնք մը ունէր ինչ էր։

—Դարձեալ այնպէս բան մը ըլլալու է. ինչ որ է անիկայ անցաւ։

—Գալիքին նայինք, Մարտիրոս աղա, որն որ կը յուսամ թէ չատ փայլուն պիտի ըլլայ։

—Եւ այն ատեն, բաւական միջոց պիտի ունենամ իմ մոլորեալ կնոջս հետքը յաջողութեամբ խուզարկելու, եւ այն գործն ալ կարգին դնելու ... բայց մոռցայ, Հայր Ռաֆիկ, ներեցէք, այդ բանին վրայ ալ եւս հիմակու հիմայ չպիտի խօսէինք։

—Այս չաբթու, տունը ծախելու գործողութիւնը կը լմնցնէք, այնպէս չէ՞։

—Այո, այդպէս կը յուսամ, Հայր Ռաֆիկ։

—Այդ գործը կարգին դնելէ ետեւ միտքերնիդ նորէն գործ բռնել չէ՞։

—Անչուշտ՝ ձեռքս 12-13,000 ղրշ. ստակ կը մնայ, գործատունն նորէն կը հաստատեմ, բաւական գործի նիւթ ալ կրնամ պատրաստել, եւ այն ատեն հին գործաւորներս ալ նորէն գլուխս կը ժողուեմ, որոնցմէ ոմանք աւա՜ղ, ինձմէ աւելի նեղ վիճակի մէջ ինկան այն դժբախտ հիւանդութենէս ի վեր։

—Այնպէս ըրէք, ազնիւ բարեկամս, այնպէս ըրէք. եւ կը խնդրեմ, եթէ գործերնուդ աւելի փայլուն վիճակի մը վերածուելուն համար աւելի ստակի ալ պէտք ունենաք, մի՛ մոռնաք ձեր սրտակից բարեկամ Հայր Ռաֆիկը։

Մարտիրոս աղա՝ իւր քովը նստող բարեկամին ձեռները գորովանօք սեղմեց, եւ սրտագին չնորհակալութիւն յայտնող նայուածքով մը անոր երեսը նայելով բաւականացաւ. նայուածք մը, որ կենդանի բարբառէ չատ աւելի ազդու էր։

Հայր Ռաֆիկ ալ առ այժմ այդչափով գոհ ըլլալու պարտաւոր էր։

Տարբեր նիւթերու վրայ ալ բաւական խօսուելէ ետեւ, ծերունի վիրաբոյժը մեկնելու համար ոտքի ելաւ, եւ ամենուն մենաչնորհը չեղող սրտագին բարեկամութեան ամեն նշաններն ալ փոխանակուելէ ետեւ, տունէն մեկնեցաւ։

Նոյն չաբթուն, Մարտիրոս աղա՝ տունը ծախած եւ ստակները գանձած էր։

15000 ղրշ.ը տուն բերած իրիկունը, նախ եւ առաջ մայր եւ որդի դէմ առ դէմ անցան, եւ ամիսներէ ի վեր դիզուած պարտքերը հաչուի առնելու սկսան։

Հացագործին, մսավաճառին, նպարավաճառին, ածխագործին եւ ամենուն պահանջքը 2600 ղրշ. ի կը յանգէր. 400 ղրշ. ալ մայր Թագուհիին գրպանի դրամ, եւ ահա 12,000 ղրշ. զուտ դրամ կ'աւելնար, որ այնպիսի նեղ վիճակ մը անցնելէ ետեւ, Արմըսթրօնկի գործատուն մը կառուցանելու չափ առատ կերեւէր Մարտիրոս աղայի աչքին։

Նոյն իրիկունը, լաւ հացկերոյթ մը տեղի ունեցաւ՝ իւր կէնը կորսնցնող պարկեչտ երկաթագործին, եւ իւր որդին վերստին գտնող տիկին Թագուհիի միջեւ։

Եղբօրդութեան մը կազմութիւնը խորհուած էր այս ուրախութեան եւ տնավաճառի տօնը տօնելու համար, բայց Հայր Ռաֆիկ իւր սրտի գանձը մէկու մը չհաւատացողի մը պէս, իւր սիրելի Սոֆին գիչերուան մէկ քանի ժամուն համար առանձին տունը թողուլ չուզելով, քաղաքավարութեամբ մը մերժած էր հացկերոյթի հրաւէրը, որով Մարտիրոս աղա, եւ տիկին Թագուհի, առանձնակի ճաչելու ստիպուած էին. Նոյն գիշերուան առաջին ժամերը, մայր եւ որդւոյ համար ի՜նչ քաղցր երեւակայութիւններով անցան, ատի քիչ չատ յայտնի բան մի էր։

—Մարտիրոս աղա, անկողին մտնելէն ետեւ ալ ամենագեղեցիկ երազոց ծովերու մէջ կը լողար, երազներ, որոնք անդուլ կերպիւ կը խաբէին զինքը։

Գործատունը փառաւոր կերպիւ նորէն կառուցուեր էր, հարիւրաւոր գործաւորներ հոն կաչխատէին եւ զինքը կօրհնէին, ոսկին անձրեւի պէս կը տեղար եւ իւր աշխատութիւնքը կը վարձատրէր լիովին։

Իսկուհին՝ չքնաղ Իսկուհին ալ եկեր. Պետրոս աղա Պուքրէչ երթալով զանի գտեր ու բերեր էր, Հայր Ռաֆիկ ալ Պետրոս աղայի վրայ տածած կասկածներուն համար զղջալով անոր հաւատարիմ ձեռները կը համբուրէր, եւ կրկին կրկին ներողութիւններ կը խնդրէր թէ Պետրոս Դարբինեանէն եւ թէ նոյն ինքն իրմէն՝ իւր բարեկամը չարախօսած ըլլալուն։

Փառաւոր տուն մը, ծանրագին կարասիներով չքեղուած, ամեն կողմ Գաղղիական խոչոր հայելիներ, Պարսկական գորգեր, ծաղիկներ, սպասաւորներ եւ սպասուհիներ, խոհարարներ եւ ձիեր ու կառքեր։

Մայր Թագուհին, իբրեւ ճշմարիտ մայր Թագուհի մը, ամենափափուկ եւ կարմիր թաւչեայ բազմոցին ծայրը նստած, չորս կողմ ուրախութեան եւ զուարթութեան ակնարկներ կը ձգէր. երջանիկ եղած էր։

Իսկ գեղատեսիլն Իսկուհի, այն չքնաղ արարածը, սպասաւորներու եւ սպասուհիներու պէտք եղած հրամանները տալէ ետեւ, այն խիստ զարդարուն սրահը մտած ատեն կ'երթար մայր Թագուհիին ձեռները կը համբուրէր, եւ յետոյ իւր ամուսնոյն վիզը փաթթուելով՝ անոր երեսները կը պագնէր։

Մէկ մ'ալ գիշեր կ'ըլլայ. Իսկուհին՝ տիկին Թագուհիի սենեակը պառկած էր։

Բայց ի՞նչ ձայն է այն ... չքնաղ Իսկուհիին ձայնն է ... կ'սպառնէն կոր զինքը։

(Շարունակելի)

—Համիտիյէ թիւճճար մէքթէպինին ուստամի խիմիքանիւարընա պու ֆէրրէ պաշլանմըշ տըր։

— Պիր գ արիպէ աշարը Հարբյաթինտան տօյալը Շուրաի Տէվլէթ տէ թաչիթը մուհաքէմէյէ ալընմըշ օլան Մալաթիա միւթէսարրըֆը սապըգը Այի Ռիզա էֆէնտի մէնը մուհաքէմէսինէ պու ֆէրրէ գարար վէրիլմիշ տիր։

— Անթալիա տախրիրինտէ Ֆին քիէ իւքէյէսինէ բօւթա չիւպէսի քիւչատ օլլունմըշ տըր։

—Աւխրէն Էմիրկէն վէ Եէնիքէօյտէ գուհուր իտէն գրզըլ խասթալրղընըն՝ իթթիհազ օլընան թէտապիրլէ հա սէնէ սայէսինտէ կիւնտէն կիւնէ ազալմագ տա օլտուղը իշիտիլմիշ տիր։

—Պու նտան 6 ալ գ ատար ազ տէմ Սիթամպօլտա Թավուգ բազարընտա Եէնիչէհիրլի Շուքրի պէյլի պիրիմ. գապէյէ գաճ իսմինտէ օլան ճէյա պէյ՝ տուն մահքէմէի ճինայէթտէ 5 մահ մահպուսիյէթէ վէ 5 սէնէ զապթիյէ նէզարէթի թահթընտա պուլլունմայա մահքիւմ օլմուշ տըր։

—Իզմիր վիլայէթինտէ Գաւր Նահիյէսի Հարիգզէտէկեանը իչիւն պու քէրրէ 47 խանէ ինշա օլունարագ իզթիզա իտէնլէրին էհլէյնտիրիլտիքլէրի՝ ըէսմէն իլան գըլընմըշտըր։

ԻԼԱՆ

Ց. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Թիւրքճէ, Րումճա, Էրմէնիճէ, Պուլկարճա, Իպրանիճէ, Մուսէվի հրուֆաթիլա Սրանեօլճա, Ֆրանսըզճա, Ինկիլիզճէ, Րուսճա, Ալէմանճա վէ Հօլանտաճա հէր նէվի էվրագ Թահրիր վէ Թէրճէմէ օլունուր, պու լիսանլարտան տէրս իթա խուսուսլարընտա իւանաթ, տէավի, հիսապաթ վէ հէր նէվի էմլաք վէ վէրկի մուամէլաթը վէ պու գապիլ մէսայիլէ տէրեօհտէ խուտմէտ իտիլիր։

Գալաթատա Զիւվէր-պէյ խանընտա նու. էրօ 4։ 8—1

Իլան.— (Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ) Գալաթատա Գարաքէօյտէ Մահմուտիյէ սօգագընտա 3 նումրօտա Պ. ՄԷՑՖՐԸ խալէֆի Ժ. ՏԸԼՕՐՄ ՄԱՂԱԶԱՍԸ.— Էվվէլճէ իլան իթտիկիմ իւզրէ, Պէյօղլունտա քէանտ Մաղազամը յունիսին 3/15ինճի ճումա էրթէսի կիւնի գաբաղըրմը միւհէթրէն էհալիյէ իլան իթտիգլէ քէսալը ֆաքր էյլէրիմ։ Պու միւնասէպէթլէ, էլտէ օլան քիւլլիյէթլի էմթաամը պիլֆիրուխթ էլտէն չըգարապիլմէք իչիւն յունիսին 5/17ինճի բազար էրթէսի կիւնի Գալաթաաքի մաղազամտա փիվէէլատէ ուճուզ ֆիյաթլարըլա եապըգ մալլարը ՄԷԶԱՏԱ չըգարաճաղըմ։

Պ. ՄԷՑՖՐԸնըն խալէֆի
Ժ. ՏԸԼՕՐՄ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 3 յուլիս

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	098-9/16
Օսմ. էսհամը աչըլըը	16-1/8
» » գարանտը	16-5/16
» » Սէրի Ա	28-1/2
» » » Պ	18-5/8
» » » Ս	16-
Օթօման 1871	91-3/4
Օսմանլը Պանգասը	10-1/4
Րուսիա իսթիգրազը	100-1/4
Մըըըր ստյ. մութթահըտէ	90-1/2
» իմթիյազլը	103-5/8
Տաիրա Սանիյէ Մըսըր	85-1/4
Թօյիլտ իսթիգրազը	102-1/4
Մաճար. խաթ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-35

Բարիզ 3 յուլիս

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	84-22 1/2
» » 4 1/2 %	104-70
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըը	16-25
» » գարանտը	16-42 1/2
Մէ-տահէլէ	
Սէրի Պ.	16 50
» Ս.	16 50
Րումէլի ըմէնտըֆէրի	60 15
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	-
» Պանգասը	520-
Գրէտի Լիօնէ	674-25
Գրէտի Ֆօնսիէ	1320
Ֆօնթուար տ'էսգօնթ	096 25
Սուվէյիշ ագսիօնը	2352 50
Րուսիա 3 % 1877	-
Իթալիա էսհամը	97-
Մըըըր ֆօնտ. մութթահըտէ	458 25
Եունան 5 % 1879	476 25
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-17

Վիէննա 3 յուլիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	119-40
Րումէլի չըմէնտըֆէրի	31-80

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տուն ագչ. գաբ.	17-34
» » » էն եւքսէք	17-34
» » » էն աշաղը	17-27
Պու սապահ աչըլըը	17-35
Իսթիգրազը տախիլի տուն գապ.	45-05
» » » էն եւքսէք	45-10
» » » էն աշաղը	45-
» » » աչըլըը	45-15
Մըըըր մութթահըտէ գաբ.	-
Պու սապահ աչըլըը	-
Սէրի Ա.	28-20
» Պ.	16-30
» Գ.	17-35
Րումէլի չըմէնտըֆէրի	61-25
Ագչէ ֆարգը	7-
Րէբօր Ղրշ.	-
Հէվալէսիզ »	15-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Իրէտի ժէնէրալ	9-13
Իթամպօլ պանգասը	7-13
Լօսիէթէ ժէնէրալ	4-25
Թրամվայ	4-60

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

	Ղրշ. Բր.
Օսմ. Լիրասը 100 ղրշ. տան	
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-26
Մէթալիք »	102-
Պէշլիք »	104-
Ալթըլըգ »	104-
Ինկիլիզ Լիրասը	110-16
Ֆրանսըզ ալթունը	88-
Րօլ	90-10
Գրէմից ալթունը	81-08
Գարպօն գայմէսի	08-90

ԹԱՍՖԻՑԷ ՔԵԱՂԸՏԸ

20) Լիք քեաղըտ	-
50) » »	10-30
100) » »	-
500) » »	-
1000) » »	10-30
(COOO) »	-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 37)

Նըսֆը սիյահ վէ նըսֆը պէյազ եէրլի խմալի փաքէթա
քիլօ 3000
պէհէրի 16 ղրշ. 18 բարա.
Վիէննա մալի ֆէս
ատէտ 30,000
պէհէրի 6 ղրշ. 36 բարա.
Սիւվարի վէ Թօբճու զապիթան վէ նէֆէրաթընա մախսուս սիմ քեազիպ չէբիտլի թէրբօշ
ատէտ 6000
պէհէրի 24 ղրշ.

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սարբաճխանէ անպարլարը իչիւն մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պալէատէ մուբազգամ իւշ գալէմ փաքէթա վէ ֆէս իլէ Թէրբօշ՝ ֆիյաթը մուբազգամէլէրի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, հազիրանըն եիրմի ալթընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթ'իյէլէրի վէրիլէճէկինտէն իթասընա վէ եիրմի տօգուզընճը կիւնիւ եւզտէ պէշ Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

19 հազիրան 1889 3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 38)

Պէզ ֆապրիգալի հիւմայունը իչիւն միւպայաա օլունաճագ ոն սէքիզ գալէմ գարթ կէօմէքլըի իլէ չուհա Թարաղը, Թիրէ վէ մազարա վէ ֆիթիլ մաքինալարը վէ սաիրէ յի իթայա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար պէհէր կիւն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

19 հազիրան 1889 3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 39)

Զիվիտ
քիլօ 5000
պէհէր քիլօսը 60 ղրշ.
Մարսիլեա Թուղլասը
քիլօ 6000
պէհէր քիլօսը 6 ղրշ. 15 բր.
Շապ
քիլօ 10,000
պէհէր քիլօսը 1 ղրշ. 21 բարա.
Գըրմըզը չարապ Թօրթուսը
պէհէր քիլօսը 8 ղրշ. 12 բարա.
Կէօզ Թաշը
քիլօ 2000
պէհէր քիլօսը 2 ղրշ. 25 բարա.
Զաճ եաղը
քիլօ 3500
պէհէր քիլօսը 2 ղրշ. 15 բարա.
Մօր պազամ
քիլօ 30,000
պէհէր քիլօսը 1 ղրշ. 2 բարա.
Զիվիտճիք
քիլօ 2500
պէհէր քիլօսը 5 ղրշ. 18 բարա.
Պէյազ բօյասը
քիլօ 2400
պէհէր քիլօսը 1 ղրշ. 26 բարա.
Թուզ րուհը
քիլօ 500
պէհէր քիլօսը 1 ղրշ. 5 բարա.
Թիզապ
քիլօ 500
պէհէր քիլօսը 2 ղրշ. 25 բարա.

Իզմիտ ֆապրիգայի հիւմայունը իչիւն մէվգըի միւնագասայա գօնուլմըշ օլան պալէատէ մուբազգամ ոն պիր գալէմ էշյա՝ ֆիյաթը մուբազգամէլէրի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, հազիրանըն եիրմի ալթընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլիճրա մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթ'իյէլէրի վէրիլէճէկինտէն իթասընա վէ եիրմի եէտինճի կիւնիւ եւզտէ պէշ Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

19 հազիրան 1889 3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 40)

Օթուզ պէշտէն էլլի պին քիլօյա գատար միւպայաասը միւնագասայա գօնուլան Թիրէմիթ Թօրպա չէքէ րինին պէհէր քիլօսը իւշ ղրուշ օթուզ պէշ բարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իշպու հազիրանըն րու միւն եիրմի իքինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն վէ եիրմի տէօրտինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ տախի եէ արթ պէշ Թէնզիլի գապուլ իթտիրիլէճէկինտէն, իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

20 հազիրան 1889 3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 41)

Նաալիճ ֆըրգասընտա պուլընան սուսուֆը միւթիլէֆէ ասաքիրը Շահանէ վէ հայվանաթը միրիյէ իտարէլէրի իչիւն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան տագիգ, էթ, բիրինճ, րուղէնը սատէ, Թուզ, սօղան, րուղէնը զէյթ. սապուն, հաթապ, չէքէր, կազ, գուրու ֆասուլեա, բաբարմաչէթ, չալը, սաման, քէօմիւր վէ օթըն իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

21 հազիրան 1889 3—1

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻ
ճանիպը ալիսինտէն.

Եիվէճէ տէ իլան օլունտըղը վէճհ լէ, Բուչուք Զէքմէճէ գազասընըն պին իւշ եիւզ պէշ սէնէսի աշարը- ըն նիզամընա թէվֆիգէն պիլմիւ- զայէտէ իհալէսինէ իպթիտար օլուն- տուղընտան, չիֆթլիքաթ աշարը ի- չիւն տախի աահազընտան վէ սաի- րէտէն Թալիպ օլանլարըն գազայի մէզգիւր մէճլիսի իտարէսինէ միւ- րաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

21 հազիրան 305

Սիլիւրի Եօրկիւնի՝ սէնէ 306 վէ 66 նումէրօլու իլամ մուճիպինճէ, Նաճի- յէ հանընտա տէյնի օլան մալիմ էլ մըգտար մէսալիհին Թէսվիյէսի զըմ- նընտա Սարըեար Եէնի մահալլէսին- տէ Բազար պաշը ճատտէսինտէ վա- գը 137 նումէրօլու պիր պապ մէյ- խանէտէ պէրվէճհը միւքիլէթ միւ- Թէսարրըֆ օլտըղը Նըրըճ հիսսէի շայիասը պիլմիւզայէտէ 6250 ղրշ. պէտէլ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ Թէզ արրուր էյլէտիկինտէն, իշպու իլան Թարիխինտէն իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա պէտէլը մէզգիւրի իւզէրինէ 100տէ 5 զամմըլա Թա- լիպ օլանլարըն Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի իճրա մէմուրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլու- նըր։

19 հազիրան 305

Էրգարէ վիլայէթինտէ Գայսէրիյէ սանճաղընտա Աղըր Թաշը վէ կէր- կէնէ գարիյէլէրինտէ քեանի օլուպ, սէնէի հալիյէ մալիսինին 18ինտէ միւտտէթը ինհալէսի միւնգալիյէ օ- լան ալըը Թաշը օճագլարընըն ուսուլ վէ էսասինէ Թէվֆիգէն 305 սէնէ սի աղօսթօսը նիհայէթինէ գատար պիլմիւզայէտէ Թէգարրուր իտէճէք պէտէլը մագթուը սէնէվիսի լիրասի Օսմանի 100 ղրշ. ու օլարագ, պէհէր սէնէ 3 Թագսիթտէ Օրման վէ Մէա տին խազինէսի ումումիյէսի վէզնէսինէ Թէսլիմ գըլընմագ չարթը վէ չէրա իթը սաիրէ իլէ գուհուր իտէճէք Թալիպինէ իհալէսի մուգ.առրէրտ օ- լընտուղընտան, մատէնը մէզգիւրէ Թա- լիպ օլանլարըն վէ միւտտէթը իհա- լէ վէ չէրաիթը մուգ.աւլէլէսի էօ- րէնմէք իսթէյէնլէրին՝ տէրօզիթօ վէ եա միւթէպէր քէֆիլլէրիյէ պէրա- պէր Տէրսաատէտտէ Մալիյէ նէզա- րէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին խարճի ումումիյէսինէ վէ մահալլինտէ մէրքէզը վիլայէթ իլէ սանճագը մէզգիւրէ միւրաճաաթ էյ- լէմէլէրի իլան օլունուր։

20 հազիրան 305

Իզմիտ սանճաղը տախիլինտէ վագը գազալարըն 305 սէնէսի աշարընըն միւտտէթը միւզայէտէ վէ ինհալէ- րի մուգաատէմա իլան իտիլմիշ իսէ Լիվաի մէզգիւր միւլհագաթընտան օլան նէֆսը Իզմիտ գազասը միւզա- յէտէ միւտտէթի մահալլիճէ կէօ- րիւնէն լիւզումա մէպնի հազիրա- նըն նիհայէթինէ, վէ Գարամուսալ գազասը միւզայէտէ միւտտէթինտէ տախի Թէմմուզըն 5ինէ գատար Թէ- մտիտ իտիլմիշ օլտըղընտան, Թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէզգիւրէնին ինգըրաասընտան էվվէլ մահալլինէ վէ խաւտտ մէճլիսը Մալիյէ յէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

ճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

21 հազիրան 305

	Էմլաք Նումէրօսը	Հիսսէ
Ֆաթիհտէ Թուրալի չէրիֆ ճիվարընտա պիր պապ տուքքեան	19	250
Պու տախի	13	125
« «	15	125
« «	18	120

Պալատէ մէվգի վէ նումէրօլարը յալա իճարը չէհրիլէրի կէօսթէրիլէն 4 պապ տէքքեաքինին 305 սէնէսի չէհրը Թէմուզը իպթիտասընտան իթի- պարէն 1 վէ իճարըճա կէօրէ 2 սէ- նէլիկի իճար վէ իհալէ գըլընաճա- ղընտան, մէզգիւր տէքքեաքինին պէ- տէլը սապըգը չէհրիլէրինէ զամմ իլէ Թալիպ պուլընանլարըն իշպու հէհրը հազիրանըն 20նճի սալը կիւ- նիւնտէն իթիպարէն չէհրը մէզգիւ- րըն 29ընճը բէնճշէնպիհ կիւնիւնէ տէկին Էվգաֆը հիւմայուն խազինէի ճէլիլէսի մուհասէպէի ումումիյէ ի- տարէսինէ կէլմէլէրի խուսուսը իլան օլունըր։ 5—3

19 հազիրան 305

Մագրի գարիյէսինին աթիգ վա- բօր իսքէլէսի ճատտէսինտէ օլուպ, տէֆթէրտար Հաճի Սաատուլլահ է- ֆէնտի վագֆընտան Համտի բաշա- տան մահլիւլ օլան պէրմուճիպը խա- րիթա 3 գըթաա 12,403 զըրա խա- րապ պօսթան մահալլինին լիրաի Օս- մանի 100 ղրշ. հիսապըյլա 70,(0) ղրշ. պէտէլը մուաճճէլէ իլէ Թալի- պի իւզէրինտէ պուլլընտըղընտան, պէտէլը մէզգիւրտէն զիյատէյէ Թա- լիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն ի- թիպարէն 31 կիւնէ գատար 100տէ 10 նիսպէթինտէ Թէէմին ագչէսինի միւսթասհըպէն Էվգաֆը հիւմայուն նէզարէթը ճէլիլէսի մուհասէպէի ու- մումիյէ խտարէսիյէ գօրտոն Էվգաֆ մուհասէպէճիլիկինէ վէ մահալլինճէ մէճլիսը իտարէյէ միւրաճաաթ էյ- լէմէլէրի վէ միւտտէթը մէզգիւրէ միւրուրընտէն սոնրա Թալիպ զու- հուր իտէր իսէ, պէտէլը մէզգիւր իւզէրինէ 100տէ 5 զամմ իլէ գա- պուլ օլընաճաղը իլան օլունուր։

19 հազիրան 305 5—3

Էնգարէ սանճաղընըն 267100 ղրշ. պէտէլը սապըգըյլա աֆիօն էօշրիւյէ լիվաի մէզգիւր միւլհագաթընտան օլան գազալար ճէհրի վէ քիւթրէ վէ կիւյահ էօշրիւ հազիրանըն 5ինճի կիւ- նիւնտէն իթիպարէն մահը մէզգիւ- րըն 25ինճի կիւնիւնէ գատար գազա պէ գազա մահալլինճէ միւզայէտէյէ չըգ արըլմըշ օլտըղընտան, Թալիպ օ- լանլարըն մահալլինէ վէ խաւտտ մէճ- լիսը Մալիյէյէ միւրաճաաթ էյլէ- մէլէրի, 19 հազիրան 305 3—3

Իզմիտ սանճաղը միւլհագաթըն- տան կէյվէ գազասը աշարընըն միւ- զայէտէսի հազիրանըն 15ինճի կիւ- նիւնէ գատար տէվամ իտէճէկի մու- գատտէմա իլան իտիլմիշ իտի. Մա- հալլինճէ կէօրիւլէն լիւզումա մէպնի միւտտէթը միւզայէտէ հազիրան նի- հայէթինէ գատար Թէմտիտ իտիլմիշ օլտըղընտան, Թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մէզգիւրէնին ինգըրաասըն- տան էվվէլ մահալլինէ վէ խաւտտ մէճլիսը Մալիյէյէ միւրաճաաթ էյ- լէմէլէրի։

19 հազիրան 305 3—3

ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԵԱԼԱՐ
ՎԷ ԻՖԹԻԽԱՐ ՏԻՊԼՕՄԱԼԱՐԸ

ELIXIR GREZ

Գընագընա—գօգա վէ բէբսին իլէ Թէրթիպ տլունմըշ տըր։ Հէր խասթախանէտէ գուլլանըլըր։ Աշ կիւն զարֆընտա մէյտէ ֆէսատլարընը, նազմըզլըղը, մէյտէ էքշիլիկի, իշթահսըզլըղը, օսանըզլըղը, խուրէք պուլանթըլըրըը տէֆ իտէր։

Պու իլաճ Բարիզտէ Լա Պրիւյէր սօգագընտա 34 նումէրօտա էճզաճը Բ. Կրէզ նէզդինտէ վէ պիւթիւն էճզախանէլէրտէ պուլունըր։

Լ. Ա. ԺՈՒՎԱՆԹԻՆ

ՑԱԻՄԻ ԿԻՒՔԻԼԼԻՔ
ՍԱՉ ՎԷ ՍԱԳԱԼ ՊՕՄԱՏԱՏ

Սաչ վէ սագալըն Թէճտիտինէ մախսուս օլան իշպու նէվիճամ իլաճ գուրշուն Թուզընը վէ ճէհէննէմ Թաշընը հավի օլմայըպ, հէման գուլլանըլ տըղը կիւն սաչ վէ սագալըն կէնճլիք րէնկինի վէրիր, պաշտաքի Թէրլէրի ժանվ իտէր վէ սաչըն տէօքիւլմէսինէ մանի օլուր։

Եւհասըլ Լա Ժուվանթին՝ Թէճրիպէտէն պաշգա հիչ պիր Թավսիյէյէ միւհթաճ տէյիլ տիր. գուլլանըլտըգտա տիւքէր քեաֆֆէի սաչ իլաճը վէ եա պօյասը իւսմիւն օլտուղը անլաշըլըր, զիրա պօյա վէ եա սաիր սաչ իլաճլարընըն էքսէրիա սըհհաթէ իյասը մազարրաթ իթմէքտէն պաշգա պիր քեարլարը եօգ տըր։

«Ժուվանթին» նամընտա օլուպ ճէհէննէմ Թաշը էսասըյլա Թէրթիպ իտիլէն տիւքէր քեաֆֆէի պօյալարտան ատթիյէտիր։

Լա Ժուվանթին՝ Ֆրանսանըն Իպէր Լայէթինտէ Պօրէր նամ մահալտէ քիմեակէր վէ ֆէննը նէպաթաթ մուալլիմի Լ. Ժ. Մօնէ Թարաֆընտան Թէրթիպ օլունմըշ տըր։

Ումում Թիւրքիա իչիւն աճէնթէ վէ տէբօզիթօճը՝
Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա 156 նումէրօլը Ինկիլթէրա էճզախանէսինտէ Ն. Ֆ. Գանծիւք սիրատէրլէր։

ԳԱՐԼԸՄԱՆ ՎԷ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿ
ՄԱՂԱԶԱՍԸ
ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՊԼԷՕՑԻՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԸՆՏԱ
ԻԹԹԻՀԱՏ ԲՕՍԹԱԽԱՆԷՍԻՆԻՆ ԻՍԹ ԳԱԹԸՆՏԱ

Մէզգիւր մաղազատա հէր նէվ պէյազ չամաշըը, գատընլար իչիւն մանթօլար, չօճուգ էլպիսէլէրի, եաըըմ ֆիթթանլար, գօրսէլէր, ճէհէզ իչիւն չամաշըրլար, նագշ իշլէմէլէրի, էնվաի չօրապլար, մէնտիլլէր վէ սաիր պու կիպի մալլար զըյէթ էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունըր։

Քեաֆֆէի ալէա ճինստէն օլան պու մալլար Թօրտան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր։

Պու մալլար Վիէննա վէ Պէրլինտէ խուսուսի ֆապրիգալարտա իմալ օլունըպ, Ինկիլթէրա, Իթալիա վէ Եվրօբանըն սաիր մէմլէքէթլէրինտէն տախի ճալ ճէլպ օլունըր։

Եէհէր պէտէլի բօլիչա վէ եախօտ բօւթա բուլը իլէ կէօնտէրիլիր իսէ, Թաշրալարտան վագը օլան սըբարիշաթ տախի իճրա օլունըր։

Պէյէնիլմէյէն մալլար կէրի ալընըպ ագ չէսի իատէ օլունըր վէ եալընըզ նագլիյէ իւճրէթի ալըգօնուլըր։

Գատընլարա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ մէզգիւր մաղազա՝ քէնտի ճէսիմ տէբօզի. Թօյարընա մահիր պիր Թէրզինին Թահթը իտարէսինտէ պիր Թէրզիխանէ զամմ ու իլավէ իթմիշ օլտուղը կիպի, ըսմարլամա մանթօ վէ սաիրէ եապմագ իչիւն Եվրօբատան էնվաի չէշիտ գումաշլար տախի կէթիրթմիշ տիր։

Լ'ԱՆԿԸՐԸ

ԷՕՄԻԻՐ ՎԷ ԻՅՐԱՏ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ
1858ՏԷ ՎԻԷՆՆԱՏԱ ՄՈՒԷՍՍԷՍ ՏԻՐ

1887 ԴԵԿՏ. 31ՏԷ ԹԷԼՄԻՆԱԹ ԱԳՉԷՍԻ
86,699,959.12 ֆրանգ

Սիկուրթա իտիլմիշ մէպալիղին եէքիւնիւ
408,448,921.35 ֆրանգ.

Վէֆաթ վուգուը շարթըյլա սիկուրթայա գայտ օլունանլարըն Թէմէթթիւաթը՝ սէնէվի վէրտիկլէրի իւճրէթին (բրիմին) 100տէ 25ինէ գատար պալիղ օլմուշ տըր։

Պէրհայաթ գալմագ շարթըյլա սիկուրթայա գայտ օլընանլարըն Թէմէթթիւաթը՝ սիկուրթա իթտիրաքէրի մէգտարը սէրմայէլէրին 100տէ 41 1/2ընա գատար պալիղ օլմուշ տըր։

ԱՆԿԸՐ գումբանեասընըն իճրա իթտիկի պաշլըճա չէրաիթ պէրվէճհը աթի տիր.

Ա. Վէֆաթ վուգուը շարթըյլա սիկուրթա. մէսէլա,

35 եաշընտա պիր քիմսէ՝ վէրէսէսինէ 10.000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէ սիկուրթա (Թէէմին) իթմէք իչիւն սէնէվի 266 ֆրանգ իւճրէթ (բրիմ) Թէէտիյէ իտէր. քէնտիսի վէֆաթ իտէր իթմէզ մէզգիւր սէրմայէ անիտէ վէրէսէսինէ Թէէտիյէ օլունտըղը կիպի, միւտտէթը հայաթընտա տա Թէմէթթիւաթընա հիսսէմէնտ օլմագա հագգը օլուր։

Բ. Պէրհայաթ գ ալմագ շարթըյլա սիկուրթա. (Թախսիսաթ) մէսէլա,

Պիր չօճուգ պիր եաշընտա իքէն, սէնէվի 298.30 ֆրանգ իւճրէթ վէրիլէրէք սիկուրթայա գօնուլտըգտա, 20 սէնէ սօնրա 10,000 ֆրանգլըգ պիր սէրմայէյէ քեամը իսթիհգագ իթտիրաքէն մաատա, գումբանեանըն Թէմէթթիւաթընըն տա 100տէ 85ինէ հիսսէմէնտ օլաճագ տըր։

Չօճուգլարտ Թախսիսաթ (տօթասիօն) իչիւն սիկուրթայա գայտ օլընանլարըն Թէմէթթիւաթ հիսսէսի սօն իւչ սէնէտէ 100տէ 37, վէ 34 12 վէ 41 1/2 օլմուշ տըր։ Մէսէլա սիկուրթայա գայտ օլընանլար սիկուրթա իթտիրաքէրի պէհէր 1000 ֆրանգ իչիւն սօն Թէմզիտէ 415 ֆրանգլըգ պիր քեար (տիվիտանտ) ալըզ իթմիշլէր տիր։

Գարշըլըգ սիկուրթա իչիւն ճիւզի պիր իւճրէթ (բրիմ) տախի վէրիլտիքտէ, վուգուը վէֆաթ շարթըյլա Թէէտիյէ օլընան իւճրէթլէր սաիր Թէմէթթիւ օլընապիլիր։

Թաֆսիլաթը միւբէմմէլէ ալըզ իթմէք իչիւն Տէրսաատէթտէ ումումի աճէնթէ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻԷ միւրաճաաթ օլունմալը տըր։

Խտարէխանէ-ի Թըրնէլ մէյտանընտա Մայէր մաղազասընըն 2նճի գաթընտա տըր։

Գումբանեանըն պաշքէթի Մ. Մ. ԱՏԼԷՐ.

ՊԼԷՕՑԻՒՔ ԷՇԵԱ ՎԷ ՄՕՊԻԼԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ
ՊԷՕՕՂԼՈՒՆՏԱ ԳՈՒԼԷ ԳԱԲՈՒՍԸՆՏԱ Ն° 657

JEAN PSALTY ԺԱՆ ԲՍԱԼԹԻ

1867 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ ԹԻՃԱՐԷԹ ԷՎԻ.

Պէյօղլունտա Գապրիսթան սօգագընտա 6նճը տաիրէի պէլէտիյէ գարշըսընտա

ՊԼԷՕՑԻՒՔ ՄԷՐՔԷԶ ՏԷՊՕԶԻԹՕՍԸ ՄԷՎՃՈՒՏ ՏԸՐ.

ՇԻՒՊԷԼԷՐ.

Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Աղա ճամիսի գարշըսընտա 127 նումէրօտա վէ Գուլէ Գաբուսընտա 659 նումէրօտա

Հէր նէվ վէ ճինս Էվրօբա վէ եէրլի մամուլաթը օլարագ չէշիտ չէշիտ էշեա վէ մօպիլեա, մէֆրուշաթ իչիւն էնվաի ճինս ու չէշիտ գումաշլար վէ զարիֆաթ, Էվրօբանըն էն ալէա ֆապրիգալարընտան սանտալեալար, պիանօլար, (էսքըմ լիրատան 30 լիրայա գատար) գարեօլալար պուլըըը վէ էն էհվէն ֆիյաթլա սաթըլըր։

Մէզգիւր ֆապրիգատա իմալաթ իչիւն հէր նէվ մաքինա, ալէաթ ու էտէվաթ մէվճուտ օլուպ, հէր ճինս գուրու քէրէսթէ տախի պուլունտուրուլտուղընտան, ՏԱՑԱՆԸԳԼԸ, ՍԻՍԼԻԻ վէ ԷՀՎԷՆ ՖԻՑԱԹԼԱ Թըգթըը Էվրօբա մամուլաթը կիպի մօպիլեա իմալ օլունըր։

Քէզալիք մէզգիւր ֆապրիգա՝ Թէզմին պիր խանէնին մէֆրուշաթ վէ մօպիլեասընը՝ աէրիւն վէ պիր սուրէթը մաթլուպէտէ իմալ, վէ կէրէք պուրա վէ կէրէք մէմալիքը էճնէպիյէտէ պիր իչիւն հէր սըբարիշը իճրա իթմէյէ տէրէօհտէ իտէր։ Մէմալիքը էճնէպիյէտէ պուլունան զէվաթ Պէյօղլու Մէրքէզ Տէբօզիթօսունա մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլէրի րէճա օլունըր։